

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів
спеціальності 051 "Економіка"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2017**

УДК 657(07)
Б94

Укладачі: А. В. Махота
А. В. Тирінов
А. О. Литвиненко
Н. С. Доценко
Т. В. Бондаренко

Затверджено на засіданні кафедри бухгалтерського обліку.
Протокол № 6 від 22.12.2017 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Бухгалтерський облік : методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності 051 "Економіка" першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. А. В. Махота, А. В. Тирінов, А. О. Литвиненко та ін. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 96 с.

Подано завдання до самостійної роботи для поглибленого вивчення теоретичного та практичного матеріалу на основі вирішення практичних завдань із бухгалтерського обліку. Самостійною роботою передбачено: обліково-розрахункові завдання, ситуаційні завдання, практичні вправи, що розроблені відповідно до робочої програми навчальної дисципліни.

Рекомендовано для студентів спеціальності 051 "Економіка" першого (бакалаврського) рівня всіх форм навчання.

УДК 657(07)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2017

Вступ

Бухгалтерський облік становить процес виявлення, виміру, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання й передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для ухвалення рішень.

Бухгалтерський облік відіграє важливу роль у забезпеченні життєдіяльності усього циклу управління економікою підприємства, це найважливіший засіб контролю за раціональним використанням ресурсів та зростанням економічної ефективності виробництва.

Бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, його повинні вести всі підприємства. На ньому заснована фінансова, податкова, статистична та інші види звітності.

Збільшення масштабів виробництва, розвиток економічних методів господарювання, пов'язане з ними збільшення обсягів облікової інформації потребують покращення засобів, форм та методів реєстрації, передання, оброблення та використання даних звіту, удосконалення його методології. Виконати ці завдання можуть тільки кваліфіковані фахівці, що знаються на основах бухгалтерського обліку та добре володіють технічними засобами автоматизації облікової роботи промислового підприємства.

Вивчаючи, відповідно до розробленої програми, курс "Бухгалтерський облік", студенти повинні оволодіти теоретичними основами ведення бухгалтерського обліку, а також вивчити відображення найважливіших господарських операцій на всіх ділянках облікової роботи.

Однією з найважливіших складових навчальної роботи є самостійна робота. Самостійна робота студентів містить вивчення нормативних документів із ведення бухгалтерського обліку, лекційного матеріалу, рекомендованої спеціальної літератури.

Контрольні роботи повинні підбивати підсумок у вивченні матеріалу за кожним модулем курсу дисципліни "Бухгалтерський облік" та показати як теоретичні знання студентів, так і набуті практичні навички ведення бухгалтерського обліку.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальна теорія бухгалтерського обліку та облік господарських процесів, які охоплюють різні види діяльності підприємств.

Міждисциплінарні зв'язки: "Економіка підприємства", "Менеджмент", "Маркетинг", "Фінанси", "Фінанси підприємств", "Фінансовий менеджмент", "Страховання" тощо.

Навчальна дисципліна складається з таких змістових модулів:

1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку.
2. Бухгалтерський облік активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємства.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання цієї навчальної дисципліни є формування системи знань із теорії та практики ведення бухгалтерського обліку на підприємствах.

Основними завданнями вивчення цієї дисципліни є:

вивчення методів раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах на підставі використання прогресивних форм і національних стандартів;

набуття навичок опрацювання і використання облікової інформації в управлінні.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

форми організації бухгалтерського обліку;

основні положення облікової політики підприємства;

предмет, метод, види та об'єкти обліку;

національні стандарти бухгалтерського обліку;

подвійний запис, рахунки бухгалтерського обліку, класифікацію та побудову рахунків;

рахунки синтетичного та аналітичного обліку;

елементи методу обліку: документацію, інвентаризацію, оцінку, калькуляцію, звітність;

технологію облікового процесу та техніку оброблення інформації;

фінансові показники діяльності підприємств та порядок їх використання в облікових цілях з метою контролю та аналізу;

основи побудови бухгалтерського фінансового обліку;

техніку завершення облікового процесу та подання фінансової звітності;

сутність і принципи організації управлінського обліку на підприємстві;

уміти:

відображати на рахунках бухгалтерського обліку наявність та рух коштів і розрахунків із дебіторами в різних формах;

здійснювати облік формування та зміни власного капіталу;

здійснювати облік основних засобів;

відображати на рахунках бухгалтерського обліку наявність і рух нематеріальних активів;

здійснювати облік інвестицій та інших необоротних активів;

відображати на рахунках бухгалтерського обліку наявність і рух запасів;

здійснювати облік праці та її оплати;

відображати на рахунках бухгалтерського обліку наявність та рух довгострокових і поточних зобов'язань;

здійснювати облік витрат основної діяльності та калькуляцію собівартості продукції;

здійснювати облік доходів і результатів діяльності підприємства.

Змістовий модуль 1

Теоретичні основи бухгалтерського обліку

Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і методи

Методичні рекомендації

Бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, що ведеться підприємством. Як економічна наука він призначений для вивчення предмета, методу й організації обліку на підприємстві від дня його реєстрації до ліквідації.

Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для ухвалення рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

Бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, що веде підприємство. Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку.

Завдання 1.1

Згрупувати майно організації за складом й функціональною роллю й за джерелами фінансування. Для угруповання майна за складом і функціональною роллю рекомендується використовувати табл. 2. Для угруповання майна за джерелами фінансування доцільно використовувати табл. 6.

Зробити угруповання майна АТ "Прибій" за складом і розміщенням.

Дані для виконання

АТ "Прибій" станом на 1 березня 20__ року має у своєму розпорядженні наступне майно (табл. 1):

Таблиця 1

Майно АТ "Прибій" станом на 1 березня 20__ року

№ п/п	Види майна	Сума (грн)
1	Облігації (строк погашення 3 роки)	100 000
2	Кошти в іноземній валюті	1 500 000
3	Паливо	370 00
4	Готова продукція	1 122 500
5	Готівка в касі підприємства	25 000
6	Виробниче устаткування	300 000
7	Товари відвантажені	260 000
8	Акредитив	110 000
9	Кошти на розрахунковому рахунку	1 000 000
10	Дебіторська заборгованість	50 000
11	Незавершене виробництво	600 000
12	Нематеріальні активи	500 000
13	Малоцінні й швидкозношувані предмети	300 000
14	Допоміжні матеріали	100 000
15	Основні засоби житлово-комунального господарства	1 150 000
16	Будинки й устаткування складів	2 100 000
17	Сировина й основні матеріали	450 000
18	Виплати за рахунок прибутку	225 000
19	Основні кошти загальновиробничого призначення	1 750 000
20	Будинок заводоуправління	2 000 000
21	Заборгованість підзвітних осіб	5 500
22	Покупні напівфабрикати	7 500
23	Збитки	5 000
Разом		13 697 500

Дані угруповання майна ОА "Прибій" привести в таблицях наступної форми (табл. 2 – 3).

Таблиця 2

Майно АТ "Прибій" станом на 1 березня 20__ року

№ п/п	Сфера знаходження	Група майна	Сума (грн)
1	2	3	4
1	Сфера виробництва	1) 2) і т. д. Разом	

1	2	3	4
2	Сфера обігу	1) 2) і т. д. Разом	
3	Невиробнича сфера	1) 2) і т. д. Разом	
4	Відвернені кошти	1) 2) і т. д. Разом	
Усього			

Таблиця 3

**Угрупування економічних ресурсів підприємства
за функціональною роллю станом на _____ 20__ року**

Необоротні активи	Сума (грн)	Оборотні активи	Сума (грн)	Відвернені кошти	Сума (грн)
Разом		Разом		Разом	
Усього економічних ресурсів					

Завдання 1.2

Зробити угрупування економічних ресурсів ТОВ "Черевичок" за функціональною роллю у виробничому процесі станом на 1 січня 20__ року.

Дані для виконання

ТОВ "Черевичок" станом на 1 січня 20__ року має у своєму розпорядженні наступні економічні ресурси:

Економічні ресурси ТОВ "Черевичок" на 1 січня 20__ року

№ п/п	Види майна	Сума (грн)
1	Шкіра коричнева	380 000
2	Кошти в касі підприємства	14 000
3	Будинок виробничий	14 890 000
4	Непокриті збитки минулих років	100 000
5	Крісло (вартість до 100 мінімальних заробітних плат за одиницю)	50 600
6	Кошти на розрахунковому рахунку	6 287 320
7	Вексель, отриманий у забезпечення заборгованості від покупців на 3 місяці	300 000
8	Автомобіль	1 000 000
9	Цвяхи	10 000
10	Заборгованість Семенова С. В. за підзвітною сумою	5 000
11	Шкіра чорна	250 000
12	Чоботи жіночі	380 000
13	Коробки картонні	18 200
14	Інша дебіторська заборгованість	80 000
15	Калькулятори (вартість до 100 мінімальних заробітних плат за одиницю)	48 000
16	Технологія пошиття взуття	5 000 000
17	Акції АТ "Темп"	100 000
18	Незакінчене обробкою взуття	20 300
19	Заборгованість працівника Новикова С. С. за іншими операціями	10 000
20	Туфлі чоловічі	360 000
21	Облігації, придбані на 5 років	820 000
22	Виробничий інвентар (вартість до 100 мінімальних заробітних плат за одиницю)	765 000
Разом		30 888 420

Результати записати в табл. 5.

**Угрупування економічних ресурсів підприємства
за функціональною роллю станом на _____ 20__ року**

Необоротні активи	Сума (грн)	Оборотні активи	Сума (грн)	Відвернені кошти	Сума (грн)
Разом		Разом		Разом	
Усього економічних ресурсів					

Завдання 1.3

Зробити угрупування майна ТОВ "Дальконструкція" за складом та розміщенням станом на 1 липня 20__ року.

Дані для виконання

ТОВ "Дальконструкція" станом на 1 липня 20__ року має у своєму розпорядженні таке майно (табл. 6):

Таблиця 6

Майно ТОВ "Дальконструкція" за станом на 1 липня 20__ року

№ п/п	Види майна	Сума (тис. грн)
1	2	3
1	Будинки виробничі	16 200
2	Транспортні засоби	2 850
3	Паливо	250
4	Готова продукція	380
5	Незавершене виробництво	40
6	Тара	1 200
7	Напівфабрикати	1 060
8	Каса	10
9	Розрахунковий рахунок	2 390
10	Заборгованість підзвітних осіб	4
11	Векселі отримані	8 500
12	Товари відвантажені	120
13	Основні матеріали	150
14	Допоміжні матеріали	90

1	2	3
15	Нематеріальні активи	640
16	Машини й устаткування	3 500
17	Запасні частини	100
18	Капітальні вкладення	2 000
19	Інша дебіторська заборгованість	280
Разом		39 764

Завдання 1.4

Зробити угруповання господарських коштів АТ "Соболь" за функціональною роллю у виробничому процесі станом на 1 лютого 20__ року.

Дані для виконання

АТ "Соболь" станом на 1 лютого 20__ року має у своєму розпорядженні наступні господарські кошти (табл. 7):

Таблиця 7

**Господарські кошти АТ "Соболь" станом
на 1 лютого 20__ року**

№ п/п	Види майна	Сума (тис. грн)
1	2	3
1	Кошти в касі підприємства	40,0
2	Будинок виробничий	24 000,0
3	Хутро штучне	1 800,0
4	Торговельний знак	500,0
5	Нитки	60,0
6	Заборгованість підзвітних осіб	4,8
7	Розрахунковий рахунок	46 000,0
8	Позика, видана на 3 місяці ТОВ "Тайм"	500,0
9	Акції АТ "Росія"	1 000,0
10	Господарський інвентар (вартість до 100 мінімальних заробітних плат за одиницю)	148,0
11	Акредитив	700,0
12	Вексель, отриманий на 4 місяці	876,0
13	Незакінчені пошиттям шуби	380,0

1	2	3
14	Інші дебітори	60,0
15	Запасні частини	370,0
16	Кожушки	789,0
17	Капітальні вкладення	876,5
18	Швейні машини	1 856,0
Разом		79 960,3

Завдання 1.5

Зробити угруповання господарських коштів ТОВ "Мир" по джерелах утворення на 1 квітня 20__ року.

Дані для виконання

ТОВ "Мир" станом на 1 квітня 20__ року має наступні джерела формування господарських коштів:

Таблиця 8

Джерела формування майна ТОВ "Мир"
станом на 1 квітня 20__ року

№ п/п	Види майна	Сума (грн)
1	2	3
1	Заборгованість різним кредиторам	27 500
2	Довгострокові позики	2 000 000
3	Прибуток	1 000 000
4	Короткострокові кредити банку	1 250 000
5	Короткострокові позики	750 000
6	Заборгованість постачальникам за матеріали	200 000
7	Заборгованість бюджету по податках	300 000
8	Резерви на оплату відпусток	200 000
9	Короткострокові кредити, не погашені в строк	400 000
10	Резервний капітал	250 000
11	Додатково вкладений капітал	500 000
12	Цільові надходження	150 000
13	Заборгованість працівникам по оплаті праці	1 750 000

1	2	3
14	Інші кредитори	40 000
15	Резерв сумнівних боргів	110 000
16	Безкоштовно внесені основні засоби	300 000
17	Заборгованість органам соціального страхування й забезпечення	600 000
18	Статутний капітал	2 500 000
19	Довгострокові кредити банку	1 000 000
20	Додатковий капітал	370 000
Разом		13 697 500

Дані угруповання джерел формування майна ТОВ "Мир" навести в табл. 9.

Таблиця 9

Джерела формування майна ТОВ "Мир"
станом на 1 квітня 20__ року

Власний капітал		Зобов'язання	
Група (підгрупа)	Сума (грн)	Група (підгрупа)	Сума (грн)
Разом		Разом	
Усього джерел			

Завдання 1.6

Зробити угруповання господарських коштів ТОВ "Квант" за джерелами утворення на 1 вересня 20__ року.

Дані для виконання

ТОВ "Квант" станом на 1 вересня 20__ року має джерела формування господарських коштів, що наведені в табл. 10.

Джерела формування майна ТОВ "Квант"
станом на 1 вересня 20__ року

№ п/п	Види майна	Сума (грн)
1	Статутний капітал	240 000
2	Кредит банку на 3 місяці	120 000
3	Додатковий капітал	14 400
4	Заборгованість постачальникам	6 800
5	Заборгованість персоналу з оплати праці	8 800
6	Фонди спеціального призначення	7 100
7	Нерозподілений прибуток минулих років	28 000
8	Заборгованість органам соціального страхування	1 200
9	Заборгованість постачальникам, забезпечена виданим векселем	6 000
10	Заборгованість бюджету за податками	7 000
11	Цільове фінансування з бюджету	3 000
12	Резерв на оплату відпусток	4 000
Разом		446 300

Завдання 1.7

Із запропонованого переліку вибрати об'єкти, які варто віднести до групи:

- 1) необоротних активів;
- 2) оборотних активів;
- 3) власний капітал;
- 4) зобов'язання.

Дані для виконання

Фабрика пошиття взуття має наступний склад економічних ресурсів:

- 1) туфлі жіночі на складі;
- 2) заборгованість шкіряному комбінату за матеріали;
- 3) каса;
- 4) шкіра кольорова;
- 5) цвяхи;
- 6) заборгованість підзвітних осіб;
- 7) банківський кредит на 3 роки;

- 8) шкіра чорна;
- 9) вугілля;
- 10) віск оздоблювальний;
- 11) шафа (вартість більше 100 мінімальних заробітних плат за одиницю);
- 12) розрахунковий рахунок;
- 13) будинок майстерні;
- 14) автомобіль;
- 15) додатковий капітал;
- 16) заборгованість працівникам по оплаті праці;
- 17) незавершене виробництво;
- 18) прибуток;
- 19) устаткування;
- 20) заборгованість автотранспортній конторі;
- 21) дебітори;
- 22) будинок фабрики;
- 23) заборгованість органам соціального страхування;
- 24) заборгованість засновників по внеску в статутний капітал;
- 25) статутний капітал;
- 26) інструмент (вартість до 100 мінімальних заробітних плат за одиницю).

Тема 2. Бухгалтерський баланс

Методичні рекомендації

Бухгалтерський баланс – це метод угруповання й відображення засобів підприємства за їх складом й розміщенням, а також за джерелами утворення й цільовим використанням в грошовому вираженні на певну дату, як правило, на кінець дня звітного періоду (місяця, кварталу, року).

Засоби підприємства й джерела їх утворення в бухгалтерському балансі відображаються в розрізі статей.

Стаття балансу – це складова частина балансу (активу або пасиву), що характеризує групу економічно однорідних господарських засобів або джерел їх утворення.

У результаті здійснення господарських операцій засоби й джерела приводяться в рух й викликають конкретні зміни в балансі. Залежно від характеру цих змін господарські операції діляться на чотири типи.

До першого типу господарських операцій у результаті яких приводяться в рух тільки засоби, наявні на підприємстві. До того ж відбувається зменшення одних засобів, і одночасно збільшуються інші на однакову суму, підсумок суми активу й пасиву балансу не змінюється.

Другий тип господарських операцій надає руху джерелам господарських засобів. Одна стаття пасиву збільшується, а друга зменшується на однакову суму, підсумок активу й пасиву балансу залишається без змін.

До третього типу господарських операцій належать операції, які збільшують засоби підприємства за рахунок джерел їх утворення. Господарські операції такого типу викликають збільшення підсумку балансу за активом й пасивом в однаковій сумі.

Четвертий тип господарських операцій приводить до зменшення засобів підприємства, а, отже, і джерел їх утворення. Операції цього типу змінюють підсумок і активу й пасиву у бік зменшення на ту саму суму.

Завдання 2.1

На підставі даних про наявність майна ТОВ "Зоря" станом на 1 січня 20__ року необхідно:

- 1) скласти баланс ТОВ "Зоря";
- 2) скласти балансове рівняння ТОВ "Зоря" за формулою:
$$\text{Кошти} = \text{Зобов'язання} + \text{Власний капітал};$$
- 3) розрахуйте величину власного капіталу ТОВ "Зоря".

Дані для виконання завдання

На 1 січня 20__ року ТОВ "Зоря" має у своєму розпорядженні наступні економічні ресурси:

гроші на розрахунковому рахунку в банку	180 тис. грн;
виробничі запаси	120 тис. грн;
дебіторська заборгованість	130 тис. грн;
основні кошти	170 тис. грн;
зобов'язання кредиторам	190 тис. грн;
статутний капітал	210 тис. грн.

Баланс ТОВ "Зоря" оформити в табл. 11.

Баланс ТОВ "Зоря" станом на 1 січня 20__ року

Актив	Сума (тис. грн)	Пасив	Сума (тис. грн)
БАЛАНС		БАЛАНС	

Завдання 2.2

Вкажіть, до якого типу за характером змін, викликуваних у балансі, належать нижченаведені господарські операції (табл. 12). Як вплине кожна господарська операція на валюту балансу?

Дані для виконання завдання**Журнал реєстрації господарських операцій**

№ п/п	Зміст операції	Сума (грн)
1	Перераховано з розрахункового рахунку в погашення заборгованості по короткостроковому банківському кредиті	5 000
2	Відпущено матеріали для виготовлення продукції	1 000
3	Перераховано з розрахункового рахунку в погашення заборгованості постачальникам	3 000
4	Здана на склад готова продукція	7 000
5	Зарахований на розрахунковий рахунок кредит банку строком на 5 років	5 000
6	Надійшли від постачальників матеріали	10 000
7	Видана з каси заробітна плата працівникам підприємства	6 000
8	Відпущена покупцям готова продукція	15 000
9	Надійшли нематеріальні активи в рахунок внеску в статутний капітал	1 000
10	Нараховано заробітну плату працівникам підприємства	6 000
11	Отримано готівкою в касу організації від засновників у погашення заборгованості по внесках у статутний капітал	1 500
12	Перераховано з розрахункового рахунку в погашення заборгованості бюджету за податками	3 000
13	Нерозподілений прибуток минулих років спрямований на збільшення статутного капіталу організації	8 300

Завдання 2.3

Вкажіть, як вплине господарська операція на майно, капітал, зобов'язання організації (табл. 13).

Дані для виконання завдання

Таблиця 13

Результат впливу господарської операції на майно, капітал, зобов'язання організації

№ п/п	Зміст операції	Майно	Капітал	Зобов'язання
1	2	3	4	5
1	Сплачено рахунки постачальників за встаткування	Кошти в касі зменшилися	Не змінився	Заборгованість постачальникам за устаткування зменшилася
2	Перераховано з розрахункового рахунку за оренду приміщення складу			
3	Надійшли від постачальника матеріали			
4	Нараховано заробітну плату працівникам основного виробництва за виготовлення продукції			
5	Зарахована на розрахунковий рахунок короткострокова позика			
6	Видано з каси під звіт на господарські потреби			
7	Пред'явлено претензію постачальникові за недостачу матеріалів			
8	Зараховано на розрахунковий рахунок у погашення дебіторської заборгованості			
9	Отримано в касу з розрахункового рахунку для видачі заробітної плати			
10	Видана з каси заробітна плата працівникам підприємства			
11	Відвантажена покупцям готова продукція			
12	Частина прибутку минулих років приєднана до резервного капіталу			

1	2	3	4	5
13	Перераховано в погашення заборгованості органам соціального страхування й забезпечення			
14	Відпущено матеріали для виробничих цілей			
15	Утримані із заробітної плати працівників податки			
16	Видано аванс під поставку матеріальних цінностей			

Тема 3. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

Методичні рекомендації

Для оперативного управління господарською діяльністю, для контролю за безперервним процесом збільшення й зменшення, залучення й вибуття засобів і джерел їх утворення, в обліку застосовують систему рахунків бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський рахунок – це спосіб угруповання й поточного обліку наявності й руху активів (засобів) і пасивів (джерел утворення засобів) підприємства з метою визначення змін (збільшення або зменшення), які відбулися з ними, і контролю за проведеними господарськими операціями.

На кожен об'єкт обліку відкривається окремий рахунок. Для окремого обліку збільшення й зменшення засобів і джерел їх утворення використовується бухгалтерський рахунок, що має дві сторони: ліва – називається Дебет (Д-т), а права – називається Кредит (К-т). Наочно це представлено на рис. 1.

Бухгалтерський рахунок
Д-к (найменування рахунку) К-т

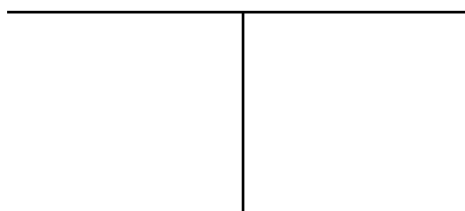

Рис. 1. Схема бухгалтерського рахунку

Залежно від того, що враховується на рахунках – майно підприємства (активи) або джерела майна (капітал і зобов'язання), – всі рахунки бухгалтерського обліку підрозділяються на типи: активні рахунки, на яких ведеться облік активів і пасивні рахунки, на яких ведеться облік капіталу й зобов'язань. Окремі рахунки можуть відображати як активи, так і капітал і зобов'язання – це будуть рахунки активно-пасивні.

Завдання 3.1

На основі даних для виконання завдання (табл. 14 – 15):

- 1) відкрити рахунки бухгалтерського обліку;
- 2) відбити на рахунках операції способом подвійного запису;
- 3) підрахувати обороти й кінцеві залишки по рахунках і скласти баланс.

Дані для виконання завдання

Таблиця 14

Баланс ТОВ "Джерело" станом на 01.04.20__ р.

№ п/п	Актив	Сума	Пасив	Сума
1	Основні засоби	3 000	Статутний капітал	7 500
2	Запаси	7 500	Нерозподілений прибуток	3 000
3	Незавершене виробництво	3 000	Короткострокова позика банку	4 500
4	Готова продукція	1 500	Довгострокові позики	3 000
5	Каса	500	Розрахунки із кредиторами:	
			за товари, роботи, послуги	2 250
			по оплаті праці	4 500
			по соціальному страхуванню й забезпеченню	1 500
			с бюджетом	1 500
			с іншими кредиторами	500
6	Розрахунковий рахунок	4 800		
7	Валютний рахунок	6 000		
8	Розрахунки з дебіторами: за товари, роботи, послуги;	1 650		
	з іншими дебіторами	300		
9	Баланс	28 250	Баланс	28 250

Господарські операції за квітень 20__ року

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума
		Д-т	К-т	
1	Акцептовано рахунок постачальника за матеріали, що надійшли			7 500
2	Відпущені у виробництво матеріали			6 000
3	Частково оплачений рахунок постачальника			5 300
4	Нараховано заробітну плату робітником за виготовлення продукції			8 300
5	Нараховано органам соціального страхування від зарплати робітників			3 195
6	Нараховано знос за основними засобами виробничого використання			66
7	Випущена з виробництва готова продукція			12 000
8	Відвантажена покупцям готова продукція			10 700
9	Надійшли платежі від покупців за продукцію			10 700
10	Утримано податок із доходів фізичних осіб			996
11	Надійшли в касу гроші для виплати заробітної плати й видачі в підзвіт			8 304
12	Перераховано: органам соціального страхування й забезпечення;			3 195
	бюджету			996
13	Отримано довгостроковий кредит			14 890
14	Видана з каси зарплата працівникам підприємства			7 304
15	Погашено короткостроковий кредит			4 500
16	Видано з каси в підзвіт на господарські витрати			800

Завдання 3.2

На основі даних для виконання завдання:

- 1) скласти бухгалтерський баланс ТОВ "Волошка" на 1 квітня 20__ року, розташувавши найменування бухгалтерських рахунків в активі й пасиві в порядку проходження відповідних статей балансу;
- 2) відкрити рахунки бухгалтерського обліку;

- 3) відбити на рахунках операції способом подвійного запису;
 4) підрахувати обороти й кінцеві залишки за рахунками і скласти баланс.

Дані для виконання завдання

Таблиця 16

Залишки за рахунками ТОВ "Волошка" станом на 1 квітня 20__ року

Код рахунку	Найменування рахунку	Сума (тис. грн)
10	Основні засоби	326 000
201	Матеріали	5 000
203	Паливо	6 000
301	Каса	300
311	Розрахунковий рахунок	240 000
641	Розрахунки з бюджетом	36 000
661	Розрахунки з персоналом	6 600
67	Розрахунки із засновниками	30 000
401	Статутний капітал	439 850
441	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	64 850

Таблиця 17

Господарські операції за квітень 20__ року

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума
		Д-т	К-т	
1	2	3	4	5
1	Нараховано заробітну плату робітникам основного виробництва за виготовлення продукції			5 400
2	Зроблено утримання із заробітної плати:			
	ПДФО			950
	позички, виданої майстрові цеху на житлове будівництво			160

1	2	3	4	5
3	За рахунок нерозподіленого прибутку нараховані доходи засновникам підприємства			6 000
4	Отримано кошти в касу для видачі:			
	а) заробітної плати повністю			?
	б) доходи засновникам			?
	в) позички працівникам на благоустрій садових ділянок			150
5	Видано з каси:			
	а) заробітну плату повністю			?
	б) доходи засновникам			?
	в) позички працівникам			?
6	Оприбутковано на склад прибуле від постачальника паливо			6 500
7	Перераховано з розрахункового рахунку:			?
	а) в оплату рахунків постачальників			
	б) платежі в бюджет			?
8	Відпущено паливо у виробництво на технологічні потреби			2 500
9	У погашення раніше отриманої позички експедитором підприємства внесені кошти в касу			300
10	Позичка, раніше видана головному інженерові, погашена підприємством за рахунок нерозподіленого прибутку			500

Завдання 3.3

На основі даних для виконання завдання:

- 1) відкрити рахунки бухгалтерського обліку;
- 2) відбити на рахунках операції способом подвійного запису;
- 3) підрахувати обороти й кінцеві залишки за рахунками;
- 4) скласти оборотну й шахову відомості за рахунками синтетичного обліку;
- 5) скласти баланс.

Дані для виконання вправи

Таблиця 18

Баланс ТОВ "Схід" станом на 01.04. 20__ р.

№ п/п	Актив	Сума, тис. грн	№ з/п	Пасив	Сума, тис. грн
1	Основні засоби	3 584	1	Статутний капітал	4 800
2	Запаси	5 236	2	Додатковий капітал	800
	у т. ч.:				
	матеріали	2 400			
	МШП	1 440			
	основне виробництво	500			
	готова продукція	896	3	Нерозподілений прибуток	3 520
3	Дебіторська заборгованість	768	4	Короткострокова позичка банку	1 600
	у т. ч.:		5	Кредиторська заборгованість	2 900
	покупці	640		у т. ч.:	
	інші дебітори	128		постачальникам	480
4	Кошти	4 032		з оплати праці	1 280
	у т. ч.:			за соціальним страхуванням й забезпеченням	400
	каса	32		бюджету	240
	розрахунковий рахунок	4 000		іншим кредиторам	500
	Баланс	13 620		Баланс	13 620

Таблиця 19

Господарські операції за II квартал 20__ року

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума (тис. грн)
		Д-т	К-т	
1	2	3	4	5
1	Надійшли від постачальника матеріали			352
2	Відпущені зі складу у виробництво матеріали			720

1	2	3	4	5
3	Відпущені зі складу у виробництво МШП			960
4	Надійшов на підприємство безоплатно верстат			525
5	Нараховано заробітну плату працівникам			960
6	Зроблено відрахування органам соціального страхування й забезпечення			370
7	Утримано податки із заробітної плати працівників			83
8	Отримано в касу для виплати заробітної плати робітникам та службовцям			120
9	Виплачена з каси заробітна плата працівникам підприємства			80
10	Отримано з розрахункового рахунку в касу на господарські витрати			75
11	Видано працівникам з каси на господарські витрати			72
12	Отримана на розрахунковий рахунок позичка банку			880
13	Отримані від постачальника МШП, розрахунок за них не зроблений			160
14	Випущена з виробництва готова продукція			1 760
15	Відвантажена покупцям готова продукція			576
16	Погашена з розрахункового рахунку заборгованість постачальникові			352
17	Перераховано з розрахункового рахунку постачальникам за МШП			448
18	Перераховано з розрахункового рахунку в погашення заборгованості банку за позичкою			1 700

Завдання 3.4

На основі наведених даних (табл. 20 – 23):

- 1) відкрити рахунки аналітичного обліку;
- 2) відбити на них господарські операції;
- 3) підрахувати обороти й залишки;
- 4) скласти відомості за рахунками аналітичного обліку.

Дані для виконання вправи

Таблиця 20

Залишки за синтетичними рахунками станом на 01.07.20__ р.

Код рахунку	Найменування рахунку	Сума (грн)
20	Матеріали	4 450
23	Основне виробництво	450
26	Готова продукція	300
28	Товари відвантажені	150
36	Розрахунки з різними дебіторами	230
30	Каса	80
31	Розрахунковий рахунок	160
63	Розрахунки з постачальниками й підрядниками	9 190
66	Заборгованість працівникам з оплати праці	320
60	Короткострокові кредити банків	600

Таблиця 21

Розшифрування залишку за синтетичним рахунком 20 "Матеріали" станом на 1 липня 20__ року

Найменування матеріалів	Од. вим.	Ціна (грн)	Кількість	Сума (грн)
Сталь листова 2 мм	т	65	10	650
Напівфабрикати	шт.	36	20	720
Фарба масляна	кг	5	52	260
Паливо	т	100	10	1 000
Інші матеріали				1 820

Таблиця 22

Розшифрування залишку за синтетичним рахунком 63 "Розрахунки з постачальниками й підрядниками" станом на 2 липня 20__ року

Найменування підприємства постачальника	Сума (грн)
1	2
База постачання № 1	2 480
База постачання № 2	3 250

1	2
Машинобудівний завод	3 110
Завод "Прилад"	350
Разом	9 190

Таблиця 23

Господарські операції за III квартал 20__ року

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума (тис. грн)
		Д-т	К-т	
1	Сплачено рахунки постачальників:			
	база постачання № 1			2 480
	база постачання № 2			3 250
	машинобудівний завод			3 110
	завод "Прилад"			350
2	Відпущені у виробництво матеріали:			
	сталь листова 2 мм, 5 т			?
	напівфабрикати, 10 шт.			?
	фарба масляна 40 т			?
	паливо 6 т			?
	інші матеріали			1 500
3	Надійшли від постачальників матеріали:			
	сталь листова (8 т) від бази постачання № 1			520
	напівфабрикати (30 шт.) від машинобудівного заводу			1 080
	паливо від бази постачання № 2			1 200
	фарба масляна (20 кг) від бази постачання № 1			100
4	Сплачено рахунки постачальників за матеріали, що надійшли від них:			
	базі постачання № 1			520
	базі постачання № 2			1 200

Аналітичний облік матеріалів варто вести в натуральному й грошовому вимірі.

Завдання 3.5

На підставі даних для виконання завдання:

- 1) відкрити рахунки аналітичного обліку;
- 2) відбити на них господарські операції;
- 3) підрахувати обороти й залишки;
- 4) скласти відомості по рахунках аналітичного й синтетичного обліку;
- 5) звірити підсумки аналітичних відомостей з відповідними даними оборотної відомості за рахунками синтетичного обліку.

Дані для виконання вправи

Таблиця 24

Залишки за синтетичними рахунками станом на 1 жовтня 20__ року

Код рахунку	Найменування рахунку	Сума (тис. грн)	
		Д-т	К-т
10	Основні засоби	47 406	
201	Матеріали	186 000	
23	Основне виробництво	32 820	
26	Готова продукція	6 540	
28	Товари відвантажені	1 000	
30	Каса	820	
31	Розрахунковий рахунок	70 000	
372	Розрахунки з підзвітними особами	2 810	
63	Розрахунки з постачальниками й підрядниками		46 210
64	Розрахунки з бюджетом		3 100
66	Розрахунки з персоналом по оплаті праці		27 760
685	Розрахунки з різними дебіторами й кредиторами		370
44	Прибуток (збитки)		74 956
401	Статутний капітал		183 000
60	Короткострокові кредити банків		12 000
Разом		347 396	347 396

Таблиця 25

**Розшифрування залишку за синтетичним рахунком 201 "Матеріали"
станом на 1 жовтня 20__ року**

Найменування матеріалів	Од. вим.	Ціна (грн)	Кількість	Сума (грн)
Борошно	т	10 000	2	20 000
Цукор	т	25 000	5	125 000
Молоко	л	14	1 500	21 000
Інші матеріали				20 000
Разом				186 000

Таблиця 26

**Розшифрування залишку за синтетичним рахунком
26 "Готова продукція" станом на 1 жовтня 20__ року**

Найменування продукції	Од. вим.	Ціна (грн)	Кількість	Сума (грн)
Хліб "Подільський"	шт.	9	200	1 800
Батон "Нарізний"	шт.	10	120	1 200
Булка "Здобна"	шт.	7	300	2 100
Булка "Солодка"	шт.	8	180	1 440
Разом				6 540

Таблиця 27

**Розшифрування залишку за синтетичним рахунком
372 "Розрахунки з підзвітними особами" станом на 1 жовтня 20__ року**

П. І. Б.	Посада	Сума (грн)
Андрєєв І. А.	менеджер	750
Круглов Г. Д.	завгосп	240
Петрова А. В.	секретар	320
Інші працівники		1 500
Разом		2 810

Таблиця 28

**Розшифрування залишку за синтетичним рахунком
63 "Розрахунки з постачальниками й підрядниками"
станом на 1 жовтня 20__ року**

Найменування підприємств-постачальників	Сума (грн)
Борошномельний завод	10 300
Цукровий завод	3 680
Молокозавод	7 530
Інші заводи	24 700
Разом	46 210

Таблиця 29

**Розшифрування залишку за синтетичним рахунком
66 "Розрахунки з персоналом з оплати праці"
станом на 1 жовтня 20__ року**

Табельний номер	П. І. Б.	Посада	Сума (грн)
1468	Морозова О. К.	робітник	4 800
1469	Семенкина Ю. П.	робітник	4 950
1470	Васюта Г. С.	слюсар	4 450
1471	Рогів Н. П.	токарь	4 920
1472	Золотарьов К. Т.	робітник	4 040
	Інші робочі цехи		4 600
	Разом		27 760

Таблиця 30

Господарські операції за жовтень 20__ року

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума (тис. грн)
		Д-т	К-т	
1	2	3	4	5
1	Отримано в касу для видачі заробітної плати			27 760
2	Виплачена з каси заробітна плата робітникам у тому числі:			23 720
	Морозовой О. К.			4 800
	Семенкиной Ю. П.			4 950

1	2	3	4	5
	Васюті Г. С.			4 450
	Рогову Н. П.			4 920
	іншим працівникам			4 600
3	Повернута на розрахунковий рахунок неодержана заробітна плата			4 040
4	Відпущено зі складу у виробництво сировина у тому числі:			151 000
	борошно 1,5 т			15 000
	цукор 4 т			100 000
	молоко 1 500 л			21 000
	інші матеріали			15 000
5	Відвантажена покупцям готова продукція у тому числі:			5 910
	хліб "Подільський" 180 шт.			1 620
	батон "Нарізний" 100 шт.			1 000
	булка "Здобна" 270 шт.			1 890
	булка "Солодка" 175 шт.			1 400
6	Витрачено підзвітні суми на потреби виробництва в тому числі:			2 310
	менеджером Андрєєвим І. А.			750
	завгоспом Кругловим Г. Д.			240
	секретарем Петровою А. В.			320
	іншими працівниками			1 000
7	Випущена з виробництва готова продукція у тому числі:			20 220
	хліб "Подільський" 680 шт.			6 120
	батон "Нарізний" 800 шт.			8 000
	булка "Здобна" 300 шт.			2 100
	булка "Солодка" 500 шт.			4 000
8	Перераховано з розрахункового рахунку в погашення заборгованості постачальникам в тому числі:			36 980
	борошномельний завод			10 300
	цукровий завод			3 680
	інші заводи			23 000

1	2	3	4	5
9	Надійшла на склад сировина у тому числі:			36 500
	борошно 5 т від борошномельного заводу			50 000
	цукор 3 т від цукрового заводу			75 000
	молоко 1000 л від молокозаводу			14 000
	інші матеріали			25 000
10	Нараховано заробітну плату, усього у тому числі:			8 080
	Морозовой О. К.			4 300
	Семенкиной Ю. П.			4 280
	Васюті Г. С.			4 700
	Рогову Н. П.			4 100
	Золотарьову К. Т.			3 900
	іншим робітником цеху			3 800
11	Утримано прибутковий податок із заробітної плати, усього у тому числі:			4 370
	Морозовій О. К.			756
	Семенкиній Ю. П.			754
	Васюті Г. С.			704
	Рогову Н. П.			732
	Золотарьову К. Т.			708
	інші робочі цехи			716

Завдання 3.6

Відновити зміст господарських операцій на основі кореспонденції рахунків наданих у табл. 31.

Дані для виконання вправи

Таблица 31

Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку

Дебет		Кредит		Сума
Код рахунку	Найменування рахунку	Код рахунку	Найменування рахунку	
1	2	3	4	5
30	Каса	31	Розрахунковий рахунок	140
31	Розрахунковий рахунок	30	Каса	520

1	2	3	4	5
23	Основне виробництво	66	Розрахунки з персоналом по оплаті праці	820
10	Основні кошти	424	Додатковий капітал (безоплатно отримані цінності)	700
23	Основне виробництво	65	Розрахунки за соціальним страхуванням й забезпеченням	360
31	Розрахунковий рахунок	60	Кредити банків	160
23	Допоміжне виробництво	66	Розрахунки з персоналом з оплати праці	790
66	Розрахунки з персоналом по оплаті праці	64	Розрахунки з бюджетом	210
443	Використання прибутку	441	Нерозподілена прибув	890
31	Розрахунковий рахунок	60	Короткострокові кредити банків	25 000
20	Матеріали	23	Основне виробництво	560
64	Розрахунки з бюджетом	31	Розрахунковий рахунок	760
63	Розрахунки з постачальниками й підрядниками	31	Розрахунковий рахунок	2 300
66	Розрахунки з персоналом з оплати праці	65	Розрахунки за соціальним страхуванням й забезпеченням	100
901	Собівартість реалізованої продукції	26	Готова продукція	760
26	Готова продукція	23	Основне виробництво	950
23	Основне виробництво	39	Видатки майбутніх періодів	800
91	Загальногосподарські витрати	13	Знос основних засобів	1 600
372	Розрахунки з підзвітними особами	30	Каса	510
20	Матеріали	63	Розрахунки з постачальниками й підрядниками	5 380
66	Розрахунки з персоналом з оплати праці	30	Каса	5 300

Тема 5. Документація та інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку

Методичні рекомендації до виконання

Метод бухгалтерського обліку – це сукупність спеціальних прийомів за допомогою яких вивчають його предмет. Бухгалтерський облік вивчає свій предмет за допомогою таких методів: хронологічного і систематичного спостереження; вимірювання господарських засобів і процесів; реєстрації та класифікацій даних із метою їх систематизації; узагальнення інформації з метою звітності. Прийоми документування та інвентаризації відповідають методу спостереження.

Документування – спосіб первинного спостереження і реєстрації господарських операцій у первинних бухгалтерських документах.

Інвентаризація – це спосіб перевірки фактичної наявності товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів шляхом перерахування, зважування, обміру, оцінювання всіх залишків майна підприємства і зіставлення з даними бухгалтерського обліку.

Завдання 5.1

На підставі даних заповнити посвідчення про відрядження № 2 і авансовий звіт № 2. Заповнити видатковий касовий ордер № 5 на видачу авансу на відрядні видатки Іванову С. І. і прибутковий касовий ордер № 32 на суму повернення залишку невитрачених коштів під час відрядження. Працівник організації ЗАТ "Енергія" інженер-технолог Іванов С. І. відряджається в м. Київ для участі в конференції. Термін відрядження з 1 лютого по 5 лютого поточного року. На відрядження йому був наданий аванс у сумі 5 000 грн. Після повернення з відрядження Іванов С. І. надав у бухгалтерію авансовий звіт. До авансового звіту були прикладені наступні виправдувальні документи: 1) залізничний квиток "Харків – Київ" на суму 900 грн від 1 лютого № 5673; 2) квитанція за постільну білизну від 1 лютого на суму 90 грн; 3) залізничний квиток "Київ – Харків" на суму 930 грн від 4 лютого № 3487; 4) квитанція за постільну білизну від 4 лютого на суму 90 грн; 5) чек за оплату готелю в сумі 1 500 грн.

Завдання 5.2

БАТ "Меблі" (юридична адреса: 01034, м. Київ, вул. Ізмайлова, 30. ІНН 5942003520, КПВО (КПП) 594201501) зробило відвантаження ЗАТ "Ко-

мерсбит" (юридична адреса: 07200, Київська область, м. Бровари, вул. Центральна, 10. ІНН 6274004731, КПВО (КПП) 627401302) наступну продукцію: дивани – 10 шт. по 6 тис. грн за штуку без ПДВ; крісла – 20 шт. по 4,5 тис. грн за штуку без ПДВ. На підставі даних заповнити рахунок-фактуру № 1 на відвантаження товарів.

Завдання 5.3

Оформити платіжне доручення № 15 від 13.02.20__ р. на перерахування коштів із розрахункового рахунку постачальникові ТОВ "Комфорт" за отримані матеріали на суму 26 500 грн, в тому числі ПДВ (суму визначити), на підставі рахунку-фактури № 22 від 03.01.20__ р., за вихідними даними, що подані в табл. 32.

Таблиця 32

Вихідні дані для заповнення первинних документів

Реквізити платника	ЗАТ "Мастер" ІНН 5838000855 ЄДРПОУ 583801001 р/р 40603810453250367473 Київське ВВБ № 8624 МФО 045655635 кор/рах 30101810000000000635
Реквізити отримувача	ТОВ "Комфорт" ІНН 5836025865 ЄДРПОУ 583601001 р/р 40606510451680367281 Київське ВВБ № 8624 МФО 045655635 кор/рах 30101810000000000635

Завдання 5.4

Баланс підприємства "Джерело" станом на 1 квітня 20__ року наведено в табл. 14. Протягом квітня на підприємстві відбувалися господарчі операції, наведенні у реєстраційному журналі табл. 15.

Необхідно: скласти кореспонденцію рахунків за операціями, відобразити господарчі операції в журналах і відомостях. У головній книзі (табл. 33), відкрити рахунки на основі балансу на 1 квітня.

Підрахувати ітоги операцій записаних в журналах і перенести їх в головну книгу. У головній книзі підрахувати обороти та вивести сальдо на рахунках бухгалтерського обліку на 31 січня.

За даними головної книги скласти баланс підприємства на 30 квітня 20__ року.

Журнал 1
з кредиту рахунків 30 "Каса", 31 "Рахунки в банках",
33 "Інші засоби" за _____ 20__ року

1. З кредиту рахунка 301 "Каса" до дебету рахунків

Номер операції	372	661	377	...		Усього
Усього						

2. Відомість 1.1 за дебетом рахунка 301 "Каса" з кредиту рахунків.

Сальдо на початок місяця _____

Номер операції	311	372	...	Усього
Усього				

Усього за кредитом _____ за дебетом _____

Сальдо на кінець місяця _____

3. З кредиту рахунка 311 "Поточний рахунок" до дебету рахунків.

Номер операції	92	301	631	...		Усього
Усього						

4. Відомості 1.2 до дебету рахунку 311 "Поточний рахунок" з кредиту рахунків.

Сальдо на початок місяця _____

Номер операції	361	...	...	Усього
Усього				

Усього за кредитом _____ за дебетом _____

Сальдо на кінець місяця _____

Журнал 3

"Облік розрахунків довгострокових та поточних зобов'язань"
за _____ 20__ року

1. З кредиту рахунків 16, 34, 36, 37, 38, 51, 62, 63, 64, 68 до дебету рахунків.

Номер операції	Дебет рахунків	Кредит рахунків									Усього
		16	34	361	372	38	51	62	631	641	
	Усього										

Відомість 3.1

аналітичного обліку розрахунків із постачальниками та замовниками за рахунком 361 за _____ 20__ року

Номер операції	Покупець (замовник)	Сальдо на початок місяця	До дебету рахунку 361 з кредиту		З кредиту 361 до дебету рахунку		Сальдо на кінець місяця
			701	разом	311	разом	
							—
	Усього						

Відомість 3.2
аналітичного обліку розрахунків із різними дебіторами
за рахунком 372 за _____ 20__ року

Номер операції	Найменування дебітора (підзвітна особа)	Сальдо на початок місяця		До дебету 372 з кредиту рахунків		З кредиту 372 до дебету рахунків			Сальдо на кінець місяця	
		Д-т	К-т	301	разом	301	92	разом	Д-т	К-т
	Усього									

Відомість 3.3
аналітичного обліку розрахунків із постачальниками
та підрядниками за рахунком 631 за _____ 20__ року

Номер операції	Найменування постачальника	Сальдо на початок місяця	До дебету 631 з кредиту рахунків		З кредиту 631 до дебету рахунків				Сальдо на кінець місяця
			311	разом	201	23	641	Разом	
	Усього								

Відомість 3.6
аналітичного обліку розрахунків із бюджетом
за рахунком 641 за _____ 20__ року

Номер операції	Показник	Сальдо на початок місяця		До дебету 641 з кредиту рахунків		З кредиту 641 до дебету рахунків		Сальдо на кінець місяця	
		Д-т	К-т	631	разом	701	Разом	Д-т	К-т
	Усього								

"Облік витрат"

з кредиту рахунків: 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 39, 65, 66, 90, 92, 93, 94,
95, 96, 97, 98, 99 за _____ 20__ року

[illegible]

III Витрати діяльності

[illegible]

Журнал 6

**Облік доходів і результатів діяльності
з кредиту рахунків 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 79
за _____ 20__ року**

[illegible]

Журнал 7
"Облік власного капіталу та забезпечення зобов'язань"
р кредиту рахунків 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49
за _____ 20__ року

Номер операції	Дебет рахунків	Кредит рахунків										Усього
		40	41	42	43	441	45	46	47	48	49	
	Усього											

Таблиця 33

Головна книга
Рахунок _____
(номер і назва рахунку)

Місяць	Обороти по дебету				Усього за дебетом	Усього за кредитом	Сальдо	
	з кредиту _____ за журналом _____	з кредиту _____ за журналом _____	з кредиту _____ за журналом _____	з кредиту _____ за журналом _____			Д-т	К-т

Змістовий модуль 2
Бухгалтерський облік активів, капіталу,
зобов'язань та господарських операцій підприємства

Тема 6. Облік необоротних активів

Методичні рекомендації

ПСБУ 7 "Основні засоби" визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про основні засоби.

Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання

товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Первісна вартість – історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів.

Первісна вартість об'єкта основних засобів складається з таких витрат:

- суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків);

- реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів;

- суми ввізного мита;

- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству);

- витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів;

- витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів;

- інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою.

Амортизація – систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Вартість, яка амортизується, – первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості.

Ліквідаційна вартість – сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних із продажем (ліквідацією).

Строк корисного використання (експлуатації) – очікуваний період часу, протягом якого необоротні активи будуть використовуватися підприємством або з їх використанням буде виготовлено (виконано) очікуваний підприємством обсяг продукції (робіт, послуг).

Завдання 6.1

На підставі даних скласти бухгалтерські операції з придбання основних коштів за кошти, показати якими документами оформляються кожна з нижчеперелічених господарських операцій і визначити суму ПДВ і суму введення в експлуатацію будинку.

Дані для виконання завдання.

Підприємством ТОВ "Сигма" придбано будинок для виробничих цілей вартістю 144 000 грн, у тому числі ПДВ. Будинок введений в експлуатацію. Відобразити господарські операції в табл. 34.

Таблиця 34

Господарські операції ТОВ "Сигма" за травень 20__ року

№ п/п	Зміст операцій	Первинний документ	Д-т	К-т	Сума, грн
1	Перераховано попередню оплату продавцю за будинок				
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ у складі попередньої оплати за будинок				
3	Відображено отримання права власності на будинок				
4	Списано раніше відображену суму податкового кредиту з ПДВ під час одержання права власності на будинок				
5	Відображено залік заборгованості				
6	Відображено введення в експлуатацію будинку				

Завдання 6.2

На підставі даних скласти бухгалтерські операції по придбанню основних коштів, показати якими документами оформляються кожна з нижчеперелічених господарських операцій і визначити суму ПДВ у складі передплати основних коштів і в складі вартості транспортних послуг, суму під час одержання об'єктів основних коштів і суму транспортних послуг в разі придбання основних коштів.

Дані для виконання завдання

Державне підприємство "Норіс" придбало на умовах передплати об'єкти основних засобів за ціною 96 000 грн, у тому числі ПДВ. Витрати з доставки склали 660 грн, у тому числі ПДВ.

Таблиця 35

Господарські операції ДП "Норіс" за січень 20__ року

№ п/п	Зміст операцій	Первинний документ	Д-т	К-т	Сума, грн
1	Перераховано передплату постачальникам за об'єкти основних засобів				
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ у складі передплати за об'єкти основних засобів				
3	Відображено одержання об'єктів основних засобів				
4	Списано раніше відображено суму податкового кредиту з ПДВ під час одержання об'єктів основних засобів				
5	Відображено залік заборгованості				
6	Відображено вартість транспортних послуг, пов'язаних із придбанням основних коштів, у складі капітальних інвестицій				
7	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ у складі вартості транспортних послуг				
8	Сплачені транспортні послуги				
9	Відображено введення в експлуатацію об'єктів основних засобів				

Завдання 6.3

На підставі даних скласти бухгалтерські проведення з реалізації основних коштів, показати якими документами оформлюється кожна з нижчеперелічених господарських операцій, і визначити суму податкового зобов'язання з ПДВ, суму списання залишкової вартості вітрини і суму списання доходів і витрат на фінансовий результат.

Дані для виконання завдання

Необхідно в реєстраційному журналі обліку господарських операцій скласти кореспонденцію рахунків за операціями та визначити суми, яких не вистачає. Визначити фінансовий результат від продажу будівлі.

Дані для виконання: за договором купівлі-продажу підприємство продає об'єкт основних засобів – будівлю складу. Первісна вартість будівлі складає 192 000 грн, сума нарахованого зносу – 28 000 грн. Вартість продажу складає 240 000 грн, в тому числі ПДВ 40 000 грн. Господарські операції з продажу будівлі вказані в табл. 36.

Таблиця 36

Господарські операції підприємства "Успіх" за квітень 20__ року

№ п/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн
1	Об'єкт основних засобів – будівля, призначений для реалізації, переведено до складу оборотних активів	
2	Виписаний рахунок покупцю на сплату за будівлю	
3	Нараховане податкове зобов'язання з ПДВ	
4	Отримана оплата від покупця за будівлю	
5	Списана сума нарахованого зносу будівлі	
6	Відображена залишкова вартість реалізованого об'єкта основних засобів (суму визначити)	
7	Списані на фінансові результати: дохід від реалізації будівлі; залишкова вартість реалізованого об'єкта	
8	Визначено фінансовий результат від реалізації об'єкта основних засобів (суму визначити)	

Завдання 6.4

Необхідно скласти кореспонденцію рахунків за наведеними нижче операціями; вказати первинну документацію за наведеними операціями.

Данні для виконання: підприємство безкоштовно передає об'єкт основних засобів – автомобіль. Первісна вартість автомобілю складає 195 600 грн, сума нарахованого зносу – 170 000 грн. Звичайна ціна автомобілю на момент передачі – 210 000 грн. Перелік господарських операцій з безкоштовної передачі персонального комп'ютера наведено в табл. 37.

**Господарські операції з безкоштовної передачі об'єктів
основних засобів**

№ п/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн
1	Списана сума нарахованого зносу автомобілю, який передається	
2	Відображена залишкова вартість автомобілю, який передається	
3	Нараховані податкові зобов'язання з ПДВ виходячи з ціни на момент передачі	
4	Списані на фінансові результати витрати з передачі об'єкту основних засобів	

Завдання 6.5

На підставі даних скласти бухгалтерські операції стосовно придбання нематеріальних активів, показати якими документами оформляються кожна з нижчеперелічених господарських операцій. Визначити суму податкового кредиту з ПДВ придбаного програмного забезпечення і суму нарахованої амортизації.

Дані для виконання завдання

Підприємством "Арко" придбане програмне забезпечення обчислювальної техніки для потреб бухгалтерії на суму 4 500 грн, у тому числі ПДВ. Термін корисного використання програмного забезпечення обчислювальної техніки – 5 років.

На підприємстві прийнято рішення про нарахування амортизації прямолінійним методом. Відобразити господарські операції в табл. 38.

Господарські операції підприємства "Арко" за лютий 20__ року

№ п/п	Зміст операцій	Первинний документ	Д-т	К-т	Сума, грн
1	2	3	4	5	6
1	Відображено отримання від постачальника програмного забезпечення в складі капітальних інвестицій				

1	2	3	4	5	6
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ у складі вартості придбаного програмного забезпечення обчислювальної техніки				
3	Введено в експлуатацію програмне забезпечення обчислювальної техніки				
4	Відображено нарахування амортизації за місяць, який йде за місяцем введення в експлуатацію: підприємствами, які використовують рахунки класу 9 "Витрати діяльності"; підприємствами, які використовують рахунки класу 8 "Витрати за елементами" і 9 "Витрати діяльності"				
5	Відображено списання витрат на фінансовий результат діяльності				

Завдання 6.6

На підставі даних скласти бухгалтерські операції щодо придбання нематеріальних активів, показати якими документами оформляються кожна з нижчеперелічених господарських операцій. Визначити вартість, за якою був отриманий програмний продукт, визначити суму амортизації за вересень-грудень.

Дані для виконання завдання

Підприємство придбало у жовтні місяці програмний продукт для використання в дослідницьких розробленнях, вартість якого становить 1 920 грн, у тому числі ПДВ. Згідно з розпорядженням на підприємстві встановлено термін використання програмного продукту – 24 місяця. Дата введення в експлуатацію – 17.08.2016 р. Програмний продукт був проданий 01.11.2016 р. відповідно до укладеного договору купівлі-продажу за 1 050 грн, у тому числі ПДВ.

Таблиця 39

Господарські операції підприємства за жовтень 20__ року

№ п/п	Зміст операцій	Первинний документ	Д-т	К-т	Сума, грн
1	2	3	4	5	6
1	Перераховано попередню оплату постачальнику за програмний продукт				1 920

1	2	3	4	5	6
2	Відображено податковий кредит із ПДВ у складі попередньої оплати за програмний продукт				
3	Відображено вартість отриманого програмного продукту у складі капітальних інвестицій				
4	Списано раніше відображено суму податкового кредиту з ПДВ під час одержання програмного продукту				
5	Відображено залік передплати				
6	Відображено введення в експлуатацію програмного продукту				
7	Нараховано амортизацію за вересень-грудень: підприємствами, що використовують рахунки класу 8 "Витрати за елементами" і 9 "Витрати діяльності"; підприємствами, які використовують рахунки класу 9 "Витрати діяльності"				
8	Відображено списання витрат на фінансовий результат діяльності				
9	Відображено передачу програмного продукту покупцю				1 050
10	Списано накопичену амортизацію проданого програмного продукту				
11	Списано залишкову вартість проданого програмного продукту				
12	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ у складі вартості переданого програмного продукту				
13	Відображено фінансовий результат від реалізації програмного продукту				
14	Отримано оплату від покупця				1 050

Завдання 6.7

На підставі даних скласти бухгалтерські операції з реалізації нематеріальних активів, показати якими документами оформляються кожна з нижчеперелічених господарських операцій. Визначити залишкову вартість реалізованого нематеріального активу і суму податкового зобов'язання з ПДВ.

Дані для виконання завдання

Реалізовано нематеріальний актив, продажна вартість якого становить 1 400 грн, у тому числі ПДВ. За даними бухгалтерського обліку, первісна вартість нематеріального активу становить 900 грн, сума накопиченої амортизації на дату передачі – 250 грн. Відобразити господарські операції в табл. 40.

Таблиця 40

Господарські операції за червень 20__ р.

№ п/п	Зміст операцій	Первинний документ	Д-т	К-т	Сума, грн
1	Нематеріальний актив, призначений для реалізації, переведено до складу оборотних активів				1 400
2	Виписаний рахунок покупцю на сплату за нематеріальний актив				
3	Нараховане податкове зобов'язання з ПДВ				250
4	Отримана оплата від покупця за нематеріальний актив				
5	Списана сума нарахованого зносу нематеріального активу				
6	Відображена залишкова вартість реалізованого об'єкта Нематеріальний актив (суму визначити)				1 400

Завдання 6.8

На підставі даних скласти бухгалтерські операції за безкоштовною передачею нематеріальних активів, показати якими документами оформляються кожна з нижчеперелічених господарських операцій. Визначити ціну залишкової вартості і суму податкових зобов'язань.

Дані для виконання завдання

Підприємство "Хітрон" 25 липня безкоштовно передало іншому підприємству нематеріальний актив, первісна вартість якого склала 5 500 грн, сума накопиченої амортизації на дату передачі – 1 700 грн. Відобразити господарські операції в табл. 41.

Господарські операції підприємства "Хітрон" за липень 20__ року

№ п/п	Зміст операцій	Первинний документ	Д-т	К-т	Сума, грн
1	Відображено передачу постачальником нематеріального активу одержувачу				
2	Відображено списання залишкової вартості нематеріального активу				
3	Відображено списання суми накопиченої амортизації нематеріального активу				
4	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ виходячи зі звичайної ціни				
5	Відображено списання на фінансовий результат витрат, пов'язаних з безкоштовним переданням нематеріального активу і податкового зобов'язання з ПДВ				
6	Відображено введення в експлуатацію нематеріального активу				

Тема 7. Облік запасів**Методичні рекомендації**

ПСБУ 9 "Запаси" визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси розкриття її у фінансовій звітності.

Запаси – активи, які: утримуються для подальшого продажу (розподілу, передання) за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Придбані (отримані) або вироблені запаси зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю.

Первісною вартістю запасів, що придбані за плату, є собівартість запасів, яка складається з таких фактичних витрат:

суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику за вирахуванням непрямих податків;

суми ввізного мита;

суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству;

транспортно-заготівельні витрати (затрати на заготівлю запасів, оплата тарифів (фрахту) за вантажно-розвантажувальні роботи і транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх використання, включаючи витрати зі страхування ризиків транспортування запасів).

Завдання 7.1

За даними, наданим у завданні, скласти кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку за наведеними господарськими операціями, визначити суми ПДВ і вказати первинні документи.

Дані для виконання завдання

ВАТ "Едельвейс" придбало сировину і матеріали на суму 36 000 грн, у т. ч. ПДВ і запасні частини на суму 12 000 грн, у т. ч. ПДВ, послуги транспортної організації з придбання сировини і матеріалів склали 1 500 грн, а також придбано МШП від підзвітної особи на суму 600 грн, у т. ч. ПДВ.

Порядок розрахунків, установлений у договорі поставок за матеріалі – наступна оплата, щодо запасних частин – передплата.

Завдання 7.2

На підставі вихідних даних відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції з обліку розрахунків з постачальниками. Скласти шахову оборотну відомість за синтетичними рахунками. Скласти оборотну відомість за рахунками синтетичного обліку.

Дані для виконання завдання

Залишок коштів на поточному рахунку – 25 000 грн.

Залишок на рахунку 631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками" – 13 000 грн.

Залишок на рахунку 375 "Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків" – 10 200 грн.

Залишок на рахунку 641 "Розрахунки за податками" – 10 200 грн.

Залишок на рахунку 28 "Товари" – 2 000 грн.

Залишок на рахунку 601 "Короткострокові кредити банків у національній валюті" – 14 000 грн.

Відобразити господарські операції у табл. 42.

Таблиця 42

Господарські операції за місяць

№ п/п	Зміст операцій	Сума, грн
1	Перераховано з рахунку банку аванс постачальнику за запасні частини	3 600
2	Нараховано податковий кредит з ПДВ	
3	Отримано запасні частини від постачальників	3 000
4	Списано суму податкового кредиту з ПДВ	
5	Погашено заборгованість постачальнику виданим авансом (взаємозалік)	2 000
6	Пред'явлено претензію постачальникам за недостачу запчастин	2 000
7	Відшкодовано недостачу запчастин постачальником	2 000
8	Списано недостачу запчастин на складі, виявлену інвентаризацією	1 200
9	Недостача запчастин пред'явлена винній особі	1 200
10	Винна особа погасила недостачу запчастин готівкою в касу	1 200
11	Оприбутковано запчастини, придбані підзвітною особою	15 000
12	Нараховано податковий кредит з ПДВ	3 000

Завдання 7.3

Навести зміст господарських операцій за представленими кореспонденціями рахунків. Вказати первинні документи.

1-й варіант

1. Д-т 22 К-т 631

2. Д-т 641 К-т 631

3. Д-т 631 К-т 311

4. Д-т 301 К-т 311

5. Д-т 372 К-т 301

6. Д-т 22 К-т 372

7. Д-т 641 К-т 372

8. Д-т 22 К-т 46

9. Д-т 22 К-т 719

10. Д-т 947 К-т 22

2-й варіант

1. Д-т 23 К-т 22	6. Д-т 375 К-т 719
2. Д-т 24 К-т 22	7. Д-т 375 К-т 641
3. Д-т 91 К-т 22	8. Д-т 93 К-т 22
4. Д-т 92 К-т 22	9. Д-т 94 К-т 22
5. Д-т 15 К-т 22	10. Д-т 22 К-т 745

Завдання 7.4

На підставі даних відобразити господарські операції за рахунками бухгалтерського обліку, вказати первинні документи, визначити суму відшкодування винною особою.

Дані для виконання завдання

На підприємстві роздрібної торгівлі в результаті проведеної інвентаризації (30.09.20__ р.) виявлена нестача товару, продажна вартість якої становить 1 200 грн. Сума торгівельної націнки становить 230 грн. У жовтні поточного року встановлена винна особа. Індекс інфляції = 1,15. Сума відшкодування внесена в касу підприємства.

Завдання 7.5

Згідно з даними, заповнити прибутковий ордер на матеріальні цінності, які надійшли, ф. М-4; заповнити лімітно-забірну карту, ф. М-8 і відобразити в карті фактичну відпустку матеріалів; відкрити картку складського обліку матеріалів, ф. М-17, внести в картку документи.

Дані для виконання завдання

1. На підприємстві ВАТ "Техприлад" 4 вересня 20__ року від заводу ВАТ "Промінь" була отримана і оприбуткована (прибутковий ордер № 324) сталь листова 0,1 мм, за оптовими цінами, на загальну суму 16 800 грн (8 т). Ціна 1 т. стали – 2 100 грн.

Документи постачальника на відвантажену сталь: залізнична накладна № 628540 від 02.09.20__ р. (сталь отримана експедитором Назаровим В. Н. за дорученням № 219340).

Матеріал надійшов на склад № 92, де завідувачем складом є Борисов А. В.

Шифр операції: 32 – Надходження матеріалів зі сторони.

Шифр постачальника заводу АТ "Промінь" – 1108.

Номенклатурний номер сталі – 201125.

Рахунок 20 "Виробничі запаси".

Субрахунок 201 "Сировина й матеріали".

2. Відкрити лімітно-забірну карту на виділення матеріалів зі складу № 92 цеху № 1 (начальник цеху Новіков М. І.)

Номер лімітно-забірної карти – 25.

Ліміт – 10 т.

Шифр витрат 231208.

Код виду операції: 50 – виділення матеріалів для виробництва.

Фактичний видаток сталі у вересні

Дата видатку	Через кого отримано	Кількість
07.09	Матвєєв А. Н.	4
09.09	Матвєєв А. Н.	2
12.09	Цех № 3, Авдєєв К. І.	0,5
16.09	Матвєєв А. Н.	3
25.09	Матвєєв А. Н.	1

3. Відкрити картку складського обліку матеріалів складу № 92 ВАТ "Тех-прилад".

Внести в картку документи, складені за завданнями 1 і 2.

Вихідні дані: залишок сталі на 1 вересня 200__ року – 11 т (порядковий номер запису – 81). Норма запасу: 10 т. Номер картки: 115.

Завдання 7.6

На підставі даних заповнити накладну (прибуткову), (ф.2); скласти прибутковий ордер (ф. М-4) на МШП, які надійшли; скласти акт-вимогу на заміну матеріалів (додаткова відпустка) (ф. М-10) і відобразити в ньому фактичну відпустку МШП; відкрити картку складського обліку матеріалів (МШП), (ф. М-12).

Дані для виконання завдання

1. Підприємство ВАТ "Промінь" отримало від підприємства "Сван" спеціальний одяг і спеціальне взуття для робітників. 9 лютого 20__ року (дата прибуткового ордеру № 25) підприємство покупець одержало від постачальника підприємства "Сван" і оприбуткувало:

черевики робітничі на загальну суму за оптовими цінами 2 400 грн (50 шт.), ціна однієї пари черевик – 48 грн;

чоботи кирзові на загальну суму за оптовими цінами 1 375 грн (25 шт.), ціна однієї пари чобіт – 55 грн;

костюми х/б на загальну суму за оптовими цінами 2 100 грн (30 шт.), ціна одного костюма х/б – 70 грн.

Документом постачальника підприємства "Сван" на відвантажені МШП є накладна № 1 від 8 лютого 20__ року. Вищевказані МШП отримані експедитором Назаровим В. Н. за дорученням № 85, видані 6 лютого 20__ року. МШП надійшли на склад № 93, завідувачем складу є Борисов А. В.

Номенклатурні номери МШП:

черевики робітничі – 00562113;

чоботи кирзові – 00576215;

костюм х/б – 00547862;

Одиниці виміру МШП:

код – 2

найменування – штуки.

Рахунок 22 "МШП" (малоцінні й швидкозношувані предмети).

2. Спецвзуття, яке надійшло на підприємство ВАТ "Промінь", зокрема, черевики робітничі передаються в цех робітникам.

10 лютого 20__ року були відпущені зі складу № 93 цеху № 3 за актом-вимогою № 2 п'ять пар робочих черевиків, ціна однієї пари – 48 грн, шифр витрат – 22120005. Начальник цеху Павленко С. В. наказав спецвзуття через комірника цеху Іванова В. Н., виділення МШП дозволив Заславський І. С. – начальник відділу постачання.

У цей же день за актом-вимогою № 3 від начальника цеху Грищенко В. Ф., з дозволу начальника відділу постачання Заславського І. С., через комірника цеху Кузнецова Д. А., були відпущені в цех № 5 три пари робочих черевиків, ціна за одну пару – 48 грн.

Відпустку зробив комірник складу № 93 (підпис)

Одержав черевики робочі комірник цеху (підпис)

3. У картку складського обліку МШП (ф. М-12) внести документи, складені за завданням. Реквізити "прихід" і "видаток" на 31 січня МШП (черевики робітничі) склали 30 шт. Реквізит "залишок" дорівнює нулю.

Порядковий номер запису – 8.

Номер картки – 1.

Номер запасу – 12.

Тема 8. Облік коштів, розрахунків з дебіторами

Методичні рекомендації

Для прийому, зберігання й витрат готівку коштів підприємство має касу. Ведення касових операцій регулюється Положенням про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 р. № 637.

Для обліку наявності й руху грошових коштів у касі підприємства застосовується синтетичний рахунок (рахунок першого порядку) 30 – "Каса", що має такі субрахунки: 301 – "Каса в національній валюті" й 302 – "Каса в іноземній валюті".

Поточний рахунок – це рахунок підприємства, відкритий в установі банку для зберігання коштів і проведення операцій за безготівковими розрахунками підприємства. Безготівкові розрахунки ведуть підприємства відповідно до "Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті", затвердженої постановою Правління НБУ від 21.01.2004 р. № 22, і інших законодавчих документів.

Синтетичний облік операцій по рахунках у банках ведуть на рахунку першого порядку 31 "Рахунки в банках".

ПСБУ 10 "Дебіторська заборгованість" визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість підприємства.

Дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату (абз. 4 п. 4 П(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість").

Безнадійна дебіторська заборгованість – поточна дебіторська заборгованість, щодо якої є впевненість про її неповернення боржником або за якою минув термін позовної давності (абз. 2 п. 4 П(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість").

Сумнівний борг – поточна дебіторська заборгованість, щодо якої є невпевненість її погашення боржником (абз. 7 п. 4 П(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість").

Згідно з нормами Інструкції № 291 у Плані рахунків передбачено рахунок бухгалтерського обліку 38 "Резерв сумнівних боргів". За кредитом рахунка 38 відображається створення резерву в кореспонденції з рахунками обліку витрат, за дебетом – списання сумнівної заборго-

ваності в кореспонденції з рахунками обліку дебіторської заборгованості чи зменшення нарахованих резервів у кореспонденції з рахунком обліку доходів.

Завдання 8.1

За господарськими операціями ТОВ "Альянс" (табл. 43) скласти реєстраційний журнал господарських операцій, кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку. Указати первинні документи, на підставі яких вони здійснені. Заповнити журнал 1 за кредитом рахунком 31 "Рахунки у банках" і Відомості 1.2 за дебетом рахунку 31 "Рахунки у банках".

Дані для виконання завдання

Таблиця 43

Господарські операції ТОВ "Альянс" за березень 20__ року

№ п/п	Дата	Зміст операцій	Сума, грн
1	2	3	4
1	01.03	Отримана у банку і оприбуткована в касу готівка в національній валюті	17 400
2	01.03	Видано в підзвіт на господарські потреби	1 600
3	02.03	Погашено нестачу винними особами	1 300
4	02.03	Зроблено внесок у статутний капітал засновниками	7 200
5	02.03	Повернення зайво виплаченої зарплати	800
6	03.03	З каси виплачені кошти за виконавчими листами (аліменти)	1 200
7	03.03	Надійшла виручка за реалізовані товари	9 000
8	03.03	Готівка здана у банк	9 000
9	04.03	З каси виданий аванс	1 900
10	04.03	Виплачено заробітну плату	24 000
11	04.03	Видано позику працівнику із каси	5 100
12	05.03	Отримані у банку інвалютні кошти	3 300
13	05.03	Видано інвалюту в підзвіт на відрядження	3 300
14	08.03	На поточний рахунок надійшли гроші від покупців за відпущену продукцію	3 600
15	08.03	Надійшли на поточний рахунок внески у статутний капітал	8 500

1	2	3	4
16	12.03	Зарахована на рахунок короткострокова позика	15 100
17	13.03	Надійшла на поточний рахунок оплата за продану готову продукцію	6 700
18	13.03	Надійшли штрафи, пені, неустойки	2 150
19	15.03	Надійшли кошти на поточний рахунок у банк	10 000
20	15.03	Надійшли гроші в касу з поточного рахунка	3 170
21	19.03	Зроблено оплату вітчизняним постачальникам за сировину і матеріали	7 400
22	20.03	Погашена банку заборгованість за позиками	15 100
23	20.03	Перерахована заборгованість іншим кредиторам	2 130
24	22.03	Перераховано з поточного рахунка в пенсійний фонд	7 600
25	22.03	Перераховано в погашення заборгованості Фонду страхування на випадок тимчасової непрацездатності	5 900
26	22.03	Перераховано в погашення заборгованості Фонду страхування на випадок безробіття	4 830
27	23.03	Перераховано платежі в бюджет	12 750
28	25.03	Виплачено підприємством за рахунок фонду страхування допомоги:	
	25.03	на поховання	800
	25.03	по догляду за дитиною	920
	25.03	на народження дітей	1 300
29	27.03	Виплачено зарплату з поточного рахунка	19 700
30	27.03	Повернено зайво виплачену зарплату	1 930
31	29.03	Надійшла на поточний рахунок оплата за:	
	29.03	товари	2 750
	29.03	послуги	3 100
32	30.03	Надійшли на поточний рахунок суми за вдоволеними претензіями	930
33	30.03	Зараховано на поточний рахунок у погашенні боргу від дебіторів	1350

Для виконання завдання варто скласти:

1. Журнал реєстрації господарських операцій за березень 20__ року

№ п/п	Дата	Зміст операцій	Документ	Д-т	К-т	Сума, грн

2. Журнал 1 за березень 20__ року з кредиту рахунку 31 "Рахунки у банках" до дебету рахунків:

Номер запису	Дата звіту касира	рах. 301	рах. 372	рах. 601	рах. 631	рах. 641	рах. 661	рах.	рах.	Разом
	Разом									

3. Відомість 1.2 за березень 20__ року до дебету рахунку 31 "Рахунки в банках" з кредиту рахунків:

Сальдо на початок місяця 1 800,30 грн.

Номер запису	Дата звіту касира	рах. 301	рах. 311	рах. 361	рах. 46	рах. 701	рах. 715	рах. 641	рах.	рах.	Разом
	Разом										

Разом за кредитом _____. За дебетом _____. Сальдо на кінець місяця _____.

Завдання 8.2

За даними, наданими у завданні, скласти звіт про використання коштів (тобто авансовий звіт) підзвітною особою, зробити розрахунки сум авансових платежів за відрядженням. За цими операціями скласти бухгалтерські операції.

Дані для виконання завдання

За наказом директора від 14 червня 20__ року № 82 був відправлений у відрядження начальник відділу збуту Ковальов Юрій Павлович у м. Одесу до ВАТ "Точприлад" для укладання договору за доставкою їм генератора для тракторів і сільгоспмашин.

Згідно з наказом, працівником канцелярії Шевцовою І. В. було випи-сане посвідчення про відрядження на ім'я Ковальова Юрія Павловича із вказівкою паспортних даних: серія ММ № 536814. Працівник канцелярії Шевцова І. В. відзначила дату вибуття у відрядження. Посвідчення про

відрядження підписане директором Білоусовим Н. П. і завірено печаткою. 16 червня, з каси підприємства ВАТ "Омега" Ковальову Ю. П. був виданий аванс у сумі 2 600 грн. Вибув з м. Харкова 17 червня на 5 днів.

Повернувшись із відрядження, Ковальов Ю. П. 22 червня склав звіт про використання коштів і приклав до нього наступні документи:

залізничний квиток з м. Харкова в м. Одесу в вагоні купе № 027127 у сумі 576 грн (з урахуванням надання постільної білизни), у т. ч. ПДВ. І зворотній квиток у тій же сумі, номер квитка 027128;

рахунок готелю за проживання 2-х діб, 846 грн за добу, у тому числі ПДВ, без харчування.

посвідчення про відрядження з оцінками про вибуття і прибуття в пункти призначення.

У ВАТ "Точприлад" у м. Одеса оцінку про прибуття і вибуття зробила секретар Морозова А. І. Норми добових установлені Кабінетом Міністрів України і становить 320 грн, якщо в рахунок готелю не включені видатки на харчування. Авансовий звіт перевіряється бухгалтером Головка І. Б., підписується головним бухгалтером Лазаревою Н. Е. і затверджується директором підприємства ВАТ "Омега" Белоусовим М. П. Після затвердження директором на звіті про використання коштів (авансовий звіт) проставляється кореспонденція рахунків за напрямом списання підзвітної суми. Документи надані: ф. ПКО-1, ф. РКО-1, звіт про використання коштів.

Завдання 8.3

На підставі даних скласти бухгалтерські операції з виданням грошових коштів під звіт, з нарахуванням, утриманням і виплатою зарплатою працівнику. Визначити суму штрафу із заробітної плати.

Дані для виконання завдання

Працівнику підприємства (системний адміністратор) 26.03.2016 р. видані під звіт грошові кошти в сумі 2 900 грн на придбання принтера. Принтер був придбаний працівником за ціною 2 700 грн, про що свідчить товарний чек. Продавець Долгова Н. А. не є платником ПДВ. Авансовий звіт наданий і затверджений 31.03.2016 р. (27.03.2016 р. і 28.03.2016 р. – вихідні дні). Зарплата працівника у березні 2016 року склала 3 220 грн. Термін виплати зарплати – 9-те число.

Завдання 8.4

На підставі вихідних даних відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції з обліку розрахунків з іншими дебіторами. Скласти шахову оборотну відомість і оборотну відомість за рахунками синтетичного обліку.

Дані для виконання завдання

Залишок за рахунком 20 "Виробничі запаси" – 2 800.

Залишок за рахунком 22 "МШП" – 5 000.

Залишок за рахунку 631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками" – 30 000.

Залишок за рахунком 64 "Розрахунки за податками і платежами" – 6 900.

Залишок за рахунком 375 "Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків" – 3 100.

Залишок за поточним рахунком – 16 000.

Залишок коштів у касі – 10 000.

Відобразити господарські операції у табл. 44.

Таблиця 44

Господарські операції за місяць

№ п/п	Зміст операцій	Сума, грн
1	2	3
1	Видано гроші з каси підзвітній особі	700
2	Віднесено на адміністративні витрати кошти, витрачені підзвітною особою Івановим В. Н.	650
3	Підзвітною особою повернено в касу невитрачену суму	1 000
4	Працівнику фінансового відділу видано з каси на відрядження	1 000
5	Віднесені на адміністративні витрати кошти, витрачені підзвітною особою Чернишовим І. А.	1 200
6	Відшкодовано перевитрату грошових коштів підзвітній особі з каси	200
7	Перераховано передплату за дизельне паливо	2 400
8	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	?
9	Оприбутковано дизельне паливо	2 000
10	Списано суму податкового кредиту	?
11	Погашено заборгованість постачальнику виданим авансом	2 400

1	2	3
12	Комірник погасив нестачу матеріалів готівкою у касу	3 100
13	Пред'явлено претензію постачальникам за нестачу матеріалів	2 600
14	Відшкодовано нестачу матеріалів постачальником	2 100
15	Видана в підзвіт сума на придбання МШП	3 600
16	Оприбутковані МШП від підзвітної особи Нікітіної В. Е.	3 000
17	Нараховано податковий кредит з ПДВ	?

Тема 9. Облік власного капіталу

Методичні рекомендації

Методологічні походження бухгалтерського відображення власного капіталу підприємства визначено НПБО 1 "Фінансова звітність".

Для узагальнення інформації про стан і рух коштів різновидів власного капіталу – статутного, пайового, у дооцінках, додаткового, резервного, вилученого, неоплаченого, а також нерозподілених прибутків (непокритих збитків) призначені наступні рахунки 4 класу Плану рахунків:

40 "Зареєстрований (пайовий) капітал", який має такі субрахунки: 401 "Статутний капітал", 402 "Пайовий капітал", 403 "Інший зареєстрований капітал" та 404 "Внески до незареєстрованого статутного капіталу";

41 "Капітал у дооцінках", який має такі субрахунки: 411 "Дооцінка (уцінка) основних засобів", 412 "Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів", 413 "Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів" та 414 "Інший капітал у дооцінках";

42 "Додатковий капітал", який має наступні субрахунки: 421 "Емісійний дохід", 422 "Інший вкладений капітал", 423 "Накопичені курсові різниці", 424 "Безоплатно одержані необоротні активи" та 425 "Інший додатковий капітал";

43 "Резервний капітал";

44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)", який має наступні субрахунки: 441 "Прибуток нерозподілений", 442 "Непокриті збитки", 443 "Прибуток, використаний у звітному періоді";

45 "Вилучений капітал", який має наступні субрахунки: 451 "Вилучені акції", 452 "Вилучені вклади й паї", 453 "Інший вилучений капітал";

46 "Неоплачений капітал".

Завдання 9.1

Скласти бухгалтерські операції за господарськими операціями.

1-й варіант

Відображена сума статутного капіталу відповідно до установчих документів.

Надійшов внесок акціонерів у статутний капітал товаром.

Надійшли кошти від акціонерів нематеріальними активами.

Нараховано дивіденди акціонерам (учасникам).

Анульовано акції, раніше викуплені за номінальною вартістю.

Нараховано прибуток на створення резервного капіталу.

Здійснено виплату дивідендів засновникам.

Відображено дохід від безкоштовно отриманих основних коштів.

Отримані безкоштовно нематеріальні активи.

Надійшов внесок у статутний капітал грошовими коштами.

2-й варіант

Отримано комп'ютер від засновника, як внесок у статутний капітал.

Збільшено статутний капітал за рахунок коштів резервного фонду.

Надійшов внесок акціонерів у статутний капітал виробничими запасами.

Збільшено статутний капітал за рахунок обміну облігацій на акції.

Відображено збиток, отриманий у результаті господарської діяльності.

Відображено прибуток, отримана у результаті господарської діяльності.

Отримано безкоштовно комп'ютер.

Нараховано знос за безкоштовно отримані комп'ютери.

Надійшов внесок акціонерів у статутний капітал цінними паперами інших підприємств.

Надійшов внесок акціонерів у статутний капітал готовою продукцією.

Завдання 9.2

За вихідним даними необхідно скласти господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку, указати первинні документи і нарахувати знос основних коштів.

Дані для виконання завдання

Підприємство сформувало статутний капітал у відповідності з установчими документами в розмірі 160 000 грн. Засновник даного підприємства вніс у статутний капітал у квітні місяці комп'ютер вартістю 18 500 грн, що буде переданий у бухгалтерію.

Завдання 9.3

За даними, представленими в завданні, зробити розрахунки з нарахування дивідендів, нарахування податку на дивіденди та їхні виплати. За операціями скласти бухгалтерські проведення.

Дані для виконання завдання

За підсумками звітного періоду відповідно до протоколу зборів засновників загальна сума дивідендів склали 180 000 грн. Кількість засновників – 3 фізичні особи. Частка внеску кожного з них у статутному капіталі відповідно до установчого договору склала 50 %, 25 %, 25 % відповідно.

Завдання 9.4

Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку за акціями і вказати первинні документи.

Дані для виконання завдання

БАТ "Темп" оголосило про передплату на акції у кількості 30 000 штук. Номінальна вартість акцій склала 450 000 грн, а емісійний дохід (сума між продажною і номінальною вартістю) – 90 000 грн. Заборгованість у сумі 69 000 грн акціонери оплатили таким чином:

- 1) передано автомобіль на суму 20 000 грн;
- 2) передано комп'ютер на суму 3 000 грн;
- 3) сплачено заборгованість коштами у сумі 46 000 грн, (у т. ч. у касу підприємства надійшло 5 000 грн; на поточний рахунок – 41 000 грн).

Завдання 9.5

Скласти господарські операції за наведеними кореспонденціями рахунків бухгалтерського обліку.

Д-т 40 К-т 45

Д-т 45 К-т 30

Д-т 30, 31 К-т 46

Д-т 42 К-т 40

Д-т 43 К-т 40

Д-т 46 К-т 40

Д-т 443	К-т 671	Д-т 10	К-т 411
Д-т 443	К-т 43	Д-т 12	К-т 412
Д-т 442	К-т 79	Д-т 30, 31	К-т 41
Д-т 79	К-т 441	Д-т 42	К-т 20
Д-т 47	К-т 20	Д-т 42	К-т 28
Д-т 301	К-т 48	Д-т 42	К-т 43
Д-т 48	К-т 66	Д-т 20	К-т 48

Тема 10. Облік зобов'язань

Методичні рекомендації

До зобов'язань підприємства належить цільове фінансування, позики, векселі видані, облігації, зобов'язання з оренди, податкові зобов'язання, зобов'язання перед постачальниками та підрядчиками, перед бюджетом, зі страхування тощо.

Методологічні положення бухгалтерського обліку зобов'язань підприємства регламентовано П(С)БО 11 "Зобов'язання".

Для цілей обліку зобов'язання підприємства за термінами погашення класифікуються на довго- та короткострокові.

Для обліку зобов'язань підприємства призначено наступну систему рахунків:

Рахунок 48 "Цільове фінансування і цільові надходження", який має наступні субрахунки: 481 "Кошти, вивільнені від оподаткування", 482 "Кошти з бюджету та державних цільових фондів", 483 "Благодійна допомога" та 484 "Інші кошти цільового фінансування і цільових надходжень";

Рахунок 50 "Довгострокові позики", який має наступні субрахунки: 501 "Довгострокові кредити банків у національній валюті", 502 "Довгострокові кредити банків в іноземній валюті", 503 "Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті", 504 "Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті", 505 "Інші довгострокові позики в національній валюті" та 506 "Інші довгострокові позики в іноземній валюті";

Рахунок 51 "Довгострокові векселі видані", який має наступні субрахунки: 511 "Довгострокові векселі, видані в національній валюті" та 512 "Довгострокові векселі, видані в іноземній валюті";

Рахунок 52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями", який має наступні субрахунки: 521 "Зобов'язання за облігаціями", 522 "Премія за випущеними облігаціями", 523 "Дисконт за випущеними облігаціями";

Рахунок 53 "Довгострокові зобов'язання з оренди", який має наступні субрахунки: 531 "Зобов'язання з фінансової оренди" та 532 "Зобов'язання з оренди цілісних майнових комплексів";

Рахунок 54 "Відстрочені податкові зобов'язання";

Рахунок 55 "Інші довгострокові зобов'язання";

Рахунок 60 "Короткострокові позики", який має наступні субрахунки: 601 "Короткострокові кредити банків у національній валюті", 602 "Короткострокові кредити банків в іноземній валюті", 603 "Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті", 604 "Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті", 605 "Прострочені позики в національній валюті" та 606 "Прострочені позики в іноземній валюті";

Рахунок 61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями", який має такі субрахунки як 611 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті" та 612 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті";

Рахунок 62 "Короткострокові векселі видані", який має наступні субрахунки: 621 "Короткострокові векселі, видані в національній валюті" та 622 "Короткострокові векселі, видані в іноземній валюті";

Рахунок 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками", який має наступні субрахунки: 631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками", 632 "Розрахунки з іноземними постачальниками" та 633 "Розрахунки з учасниками ПФГ";

Рахунок 64 "Розрахунки за податками й платежами", який має такі субрахунки: 641 "Розрахунки за податками", 642 "Розрахунки за обов'язковими платежами", 643 "Податкові зобов'язання" та 644 "Податковий кредит";

Рахунок 65 "Розрахунки за страхуванням", який має такі субрахунки: 651 "За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування", 652 "За соціальним страхуванням", 654 "За індивідуальним страхуванням" та 655 "За страхуванням майна";

Рахунок 66 "Розрахунки за виплатами працівникам", який має наступні субрахунки: 661 "Розрахунки за заробітною платою", 662 "Розрахунки з депонентами" та 663 "Розрахунки за іншими виплатами";

Рахунок 67 "Розрахунки з учасниками", який має такі субрахунки: 671 "Розрахунки за нарахованими дивідендами" та 672 "Розрахунки за іншими виплатами";

Рахунок 68 "Розрахунки за іншими операціями", має такі субрахунки: 681 "Розрахунки за авансами одержаними", 682 "Внутрішні розрахунки", 683 "Внутрішньогосподарські розрахунки", 684 "Розрахунки за нарахованими відсотками" та 685 "Розрахунки з іншими кредиторами".

Завдання 10.1

Необхідно скласти кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку за наведеними господарськими операціями.

Завдання виконати в табл. 45.

Дані для виконання завдання

1. Оприбутковано від постачальника виробничі запаси, малоцінні та швидкозношувані предмети, товари.
2. Акцептовано рахунок постачальника за виконані роботи і надані послуги виробничого характеру.
3. Відображено суму податкового кредиту з ПДВ за одержані товарно-матеріальні цінності, роботи, послуги.
4. Відображена вартість робіт та послуг, що були надані підрядниками для цехів, апарату управління, відділу збуту.
5. Сплачено рахунки постачальників із поточного рахунку.
6. Сплачено рахунки постачальників із каси підприємства.
7. Сплачено рахунки постачальників за рахунок довгострокової (короткострокової) позики.
8. Видано короткостроковий простий вексель у погашення заборгованості постачальнику.
9. Видано аванс постачальнику в рахунок майбутніх поставок сировини та матеріалів.

Таблиця 45

Журнал господарських операцій

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1			
2			
3			

Завдання 10.2

Необхідно відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку підприємства у випадку, коли:

перша подія – надходження товарів;

перша подія – попередня оплата постачальнику (аванс).

Дані для виконання завдання

Підприємство придбало у вітчизняного постачальника товари на суму 66 000 грн (в т. ч. ПДВ). У табл. 46 відображено господарські операції підприємства – перша подія надходження товарів або попередня оплата постачальнику.

Завдання виконати в табл. 47.

Таблиця 46

Господарські операції з придбання товарів

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн
Перша подія – надходження товару		
1	Оприбутковано товар, отриманий від постачальника, за купівельною вартістю	55 000
2	Відображена сума податкового кредиту з ПДВ від вартості отриманих товарів	?
3	Сплачено рахунок постачальника за отриманий товар	66 000
Перша подія – попередня оплата постачальнику (аванс)		
1	З поточного рахунку в банку перераховано кошти постачальнику в рахунок майбутньої поставки товарів	66 000
2	Відображена сума податкового кредиту з ПДВ від суми передплати постачальнику	?
3	Оприбутковано товар, отриманий від постачальника, за купівельною вартістю	55 000
4	Списано суму раніше нарахованого податкового кредиту під час отримання товару від постачальника	?
5	Відображено зарахування заборгованостей	66 000

Таблиця 47

Журнал господарських операцій

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1				
2				
3				

Завдання 10.3

Необхідно скласти господарські операції та бухгалтерські проводки за розрахунками з постачальником.

Дані для виконання завдання

Підприємство "Хвиля" прийняло до сплати рахунок постачальника за виконані роботи з ремонту основних засобів, що використовуються в основному виробництві. Вартість робіт – 36 000 грн. (в т. ч. ПДВ 6 000 грн). Рахунок постачальника було сплачено.

Завдання 10.4

Скласти бухгалтерські проведення за господарськими операціями підприємства; визначити суми за господарськими операціями.

Дані для виконання: підприємство "Калина" вирішило придбати у постачальника партію товару на суму 60 000 грн (в тому числі ПДВ). Відповідно до договору з постачальником товар відвантажено на адресу покупця після внесення останнім 80 % його вартості. Після отримання товару підприємство "Калина" перерахувало на розрахунковий рахунок постачальника 20 % вартості товару, що залишилися не сплаченими.

Господарські операції підприємства "Калина" наведено в табл. 48.

Таблиця 48

Господарські операції підприємства "Калина"

№ п/п	Зміст операцій	Сума, грн
1	2	3
1	Підприємство "Калина" перерахувало аванс постачальнику за товар	?
2	Відображено податковий кредит з ПДВ у складі перерахованого авансу	?
3	Отримано від постачальника товар, за який було перераховано аванс	?
4	Списана раніше відображена сума податкового кредиту з ПДВ під час оприбуткування товару	?

1	2	3
5	Перераховано постачальнику грошові кошти, що залишилися не сплаченими за товар	?
6	Здійснено зарахування заборгованості постачальнику та заборгованості за раніше виданим авансом	?

Завдання 10.5

Скласти господарські операції та бухгалтерські проводки за розрахунками з постачальником; визначити суми за господарськими операціями.

Дані для виконання завдання

Відповідно до умов договору постачання постачальник відвантажує покупцю партію товару на суму 78 000 грн (в т. ч. ПДВ). Покупець зобов'язується сплатити за товар протягом 10 днів з моменту відвантаження. За кожен день несплати платежу з покупця на користь постачальника утримується пеня в розмірі 0,5 % від простроченої суми за кожен день несплати. Відразу після отримання товару покупцем з розрахункового рахунку було сплачено 50 % його вартості. Суму боргу, що залишилася, було перераховано постачальнику через 20 днів з моменту відвантаження товару.

Завдання 10.6

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку підприємства.

Дані для виконання завдання

Підприємство – користувач мобільного зв'язку відповідно до рахунків щомісяця вносить оператору мобільного зв'язку плату за послуги зв'язку. Крім вартості послуг, в рахунку вказано збір на обов'язкове державне пенсійне страхування у розмірі 7,5 % вартості послуг. За червень 20__ року підприємством було сплачено рахунок, в якому вказано:

послуги мобільного зв'язку – 750 грн;

збір на обов'язкове державне пенсійне страхування – ? грн;

ПДВ – 150 грн.

У табл. 49 відображено господарські операції з розрахунків за мобільний зв'язок. Завдання виконати в табл. 50.

Таблиця 49

Господарські операції підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн
1	Відповідно до платіжного доручення здійснено передплату за послуги мобільного зв'язку, в тому числі збору до Пенсійного фонду	?
2	Відповідно до податкової накладної відображено право на податковий кредит з ПДВ	150
3	Відповідно до акту (рахунку) відображено списання вартості послуг мобільного зв'язку	?
4	Відповідно до акту (рахунку) відображено розрахунок податкового кредиту з ПДВ	150
5	Відповідно до бухгалтерської довідки зараховано передоплату (зарахування заборгованостей)	?
6	Відповідно до бухгалтерської довідки списано на фінансовий результат вартість послуг мобільного зв'язку	?

Таблиця 50

Журнал господарських операцій

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1				
2				
3				
4				
5				
6				

Завдання 10.7

За початковими даними скласти бухгалтерські проведення в Журналі господарських операцій; вказати документи, що складаються під час здійснення господарської операції; заповнити Відомість 3.3 аналітичного

обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками, в якій визначити заборгованість постачальників і підрядників на кінець місяця.

Дані для виконання завдання

Виробниче підприємство "Завірюха" є резидентом України, виробником двигунів та запасних частин для сільськогосподарської техніки та самохідних машин і механізмів. Підприємство є прибутковим, зареєстровано платником податку на додану вартість в м. Черкаси. Продукція підприємства реалізується в Україні та в країнах близького зарубіжжя за укладеними довгостроковими контрактами.

На початок звітної місяця заборгованість підприємства постачальникам і підрядникам склала:

АТ "Запоріжсталь" за накладною № 71 від 10.09.20__ р. – 10 800 грн;

Горрембудтрест за актом № 2 від 17.10.20__ р. – 4 970 грн;

КП "Черкасенерго" за рахунком № 1098 від 05.11.20__ р. – 7 384 грн;

АТ "Черкасгаз" за рахунком № 984 від 09.11.20__ р. – 3 729 грн.

Журнал господарських операцій за звітний (грудень) місяць наведено в табл. 51.

Таблиця 51

Господарські операції підприємства за звітний місяць

№ п/п	Назва документа, його номер і дата	Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2	3	4
1	Виписка банку за 3 число	Перерахована заборгованість постачальникам з поточного рахунку:	
		АТ "Запоріжсталь"	10 800
		КП "Черкасенерго"	7 384
2	Накладна № 205 від 04.12.20__ р. Прибутковий ордер № 94 від 04.12.20__ р.	Від АТ "Куп'янський ливарний завод" одержано заготівки і оприбутковано на склад: вартість заготівок без ПДВ сума ПДВ	12 800 2 560
3	Рахунок № 132 від 02.12.20__ р.	Акцептовано рахунок КП "Черкасенерго" за надану електроенергію для потреб:	
		основного виробництва	20 930
		адміністративних	1 970
		загальногосподарських	3 094
		збуту продукції	286
		сума податкового кредиту	?

1	2	3	4
4	Виписка банку за 7 число	Перераховано постачальникам і підрядникам з поточного рахунку:	
		Горрембудтресту	4 970
		АТ "Черкасгаз", зокрема: за минулий місяць за поточний місяць	3 729 5 000
5	Накладна № 190 від 10.12.20__ р. Прибутковий ордер № 935 від 10.12.20__ р.	АТ "ХТЗ" надав комплектуючі вироби, які оприбутковані на склад: за вартістю без ПДВ сума ПДВ (визначити)	6 120 ?
6	Акт на виконані ремонтні роботи № 70 від 13.12.20__ р.	Акцептовано рахунок підприємства "Спец- реммонтаж" за виконані роботи з монтажу то- карного верстата: вартість робіт без ПДВ сума ПДВ (визначити)	1 340 ?
7	Рахунок № 1100 від 20.12.20__ р.	Акцептовано рахунок АТ "Черкасгаз" за на- дання газу для:	
		потреб основного виробництва	4 980
		опалювання адмін. будівлі	1 355
		сума ПДВ (визначити)	?
8	Виписка банку за 20 число	Перераховано з поточного рахунку заборго- ваність постачальникам:	
		АТ "Куп'янський ливарний завод"	15 000
		АТ "ХТЗ"	7 344
		"Спецреммонтаж"	1 608
9	Виписка банку за короткостроко- вим кредитом за 21 число	За рахунок короткострокового кредиту про- ведена оплата підприємству "Черкасенерго" за використану електроенергію	31 536
10	Накладна № 734 від 25.12.20__ р. Прибутковий ордер № 936 від 25.12.20__ р.	Від заводу електромонтажних виробів № 2 (ЗЕМІ-2) одержано і оприбутковано на склад дріт: на загальну суму без ПДВ сума ПДВ	980 196

Завдання 10.8

Відобразити бухгалтерські проведення з придбання сировини, отримання кредиту банку в національній валюті та його повернення, сплату відсотків в табл. 52; визначити суми за кожною господарською операцією.

Дані для виконання завдання

Підприємство "Крона" уклало з банком кредитний договір, відповідно до якого банк кредитує підприємство шляхом перерахування заборгованості постачальнику в сумі 69 000 грн (в тому числі ПДВ) за придбану сировину. Термін погашення кредиту три місяці, річний відсоток за кредит – 25 %.

Таблиця 52

Господарські операції підприємства "Крона"

№ п/п	Зміст операції	Сума, грн
1	Відображено заборгованість постачальнику за отриману сировину	69 000
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	?
3	Отримано кредит банку	69 000
4	Нараховані відсотки банку за отриманий кредит на придбання сировини за квартал	?
5	Нарахована сума відсотків банку списана на фінансовий результат	?
6	Перераховані відсотки банку	?
7	Повернуто кредит банку	69 000

Завдання 10.9

Необхідно відобразити операції в бухгалтерському обліку, вказавши при цьому первинний документ на основі якого була складена господарська операція та суму.

Дані для виконання завдання

Підприємство "Софія" отримало в банку "Таврика" короткостроковий кредит на придбання основних засобів у сумі 200 000 грн на 9 місяців під 25 % річних. Суму банківського кредиту було зараховано на поточний рахунок в банку. Відсотки за користування кредитом сплачуються щомісяця в останній робочій день місяця.

Підприємством "Софія" було придбано у вітчизняного постачальника 20 верстатів на суму 180 000 грн. Оплата за устаткування здійснена з поточного рахунку.

По закінченні терміну кредитного договору підприємство погасило заборгованість перед банком. Також були нараховані й сплачені відсотки за користування кредитом.

Завдання 10.10

За початковими даними скласти лист-клопотання на видачу банківського кредиту; заповнити бланк карти клієнта; відобразити на рахунках бухгалтерського обліку господарські операції, пов'язані з отриманням і погашенням позик банку, а також відсотків за користування банківським кредитом.

Дані для виконання завдання

У зв'язку з несвоєчасною сплатою рахунків покупцями за відвантаженої продукцію на поточному рахунку АТ "Веселка" було недостатньо коштів для термінової оплати за сировину (сталь листову) постачальнику – АТ "Запоріжсталь".

З метою своєчасного розрахунку з постачальником виконавчий директор акціонерного товариства (далі АТ) "Веселка" Корж Сергій Володимирович і головний бухгалтер Бондар Галина Павлівна звернулися з листом-клопотанням 8 листопада 20__ року до керівника банком "Аваль" Кузнецову Р. С. про видачу короткострокового кредиту на оплату рахунку постачальника в сумі 50 000 грн на строк 60 днів.

У листі були вказані причини відсутності грошових коштів на рахунку, висловлені гарантії з повернення кредиту у визначений термін, а також зі сплати відсотків за користування банківським кредитом. До листу були додані:

- баланс підприємства;
- звіт про фінансові результати;
- перелік дебіторів з вказівкою сум заборгованості.

Керівник банком Кузнецов Р. С. на кредитній нараді ухвалив рішення про виділення короткострокового кредиту в сумі 45 000 грн на термін 50 днів, що було оформлено відповідним протоколом. Після цього був складений Кредитний договір, де було вказано:

банк надає кредит в сумі 45 000 грн на термін 50 днів з погашенням 29 грудня 20__ року на оплату рахунку постачальнику АТ "Запоріжсталь" за сталь листову;

сума кредиту зараховується на поточний рахунок підприємства "Веселка" 10 листопада 20__ року;

АТ "Веселка" сплачує 18 % річних за користування кредитом.

Після підписання Кредитного договору сторонами, акціонерним товариством "Веселка" було заповнено платіжне доручення на переказ АТ "Запоріжсталь" 50 000 грн і карту клієнта.

На поточний рахунок акціонерного товариства "Веселка" 10 листопада 20__ року надійшов короткостроковий кредит банку в сумі 45 000 грн. Цього ж дня за платіжним дорученням № 536 було перераховано на рахунок АТ "Запоріжсталь" 50 000 грн.

29 грудня 20__ року АТ "Веселка" погасило кредит в повній сумі, а також відсотки (суму визначити) за користування кредитом.

Головним бухгалтером були складені бухгалтерські проведення і відповідні записи в Журналах синтетичного і аналітичного обліку.

Додаткові відомості. Акціонерне товариство "Веселка" зареєстровано виконавчим комітетом Харківської міської Ради народних депутатів 26 березня 2000 року. Реєстраційний номер 354845. Адреса офісу: м. Харків, вулиця Сумська, 32; телефон 712-80-94.

Виконавчий директор – Корж Сергій Володимирович народився в м. Харкові 12 вересня 1962 року, паспорт: серія МК № 348495, виданий Комінтернівським РОВД м. Харкова 14 грудня 1998 року, проживає за адресою: м. Харків, вулиця Танкопія, 19, кв. 49. Телефони: службовий – 713-0-348, домашній – 75-24-031.

Головний бухгалтер підприємства – Бондар Галина Павлівна народилася в м. Белгород Російської Федерації 17 квітня 1975 року, паспорт: серія АЛ №936054, виданий Дзержинським РОВД м. Харкова 10 березня 1996 року, проживає за адресою м. Харків, вул. Сумська, 94, кв. 156. Телефони: службовий – 71-23-497, домашній – 74-00-473.

Поточний рахунок підприємства відкритий в банку "Аваль", № 2600348954036, МФО 351021.

АТ "Веселка" дочірніх підприємств не має. На дату звернення за короткостроковим кредитом заборгованостей за позиками не має.

Карту клієнта перевірів юрист банку Сокольников В. П.

Право на підписання Кредитного договору і інших документів з оформлення короткострокового кредиту надано начальнику фінансового відділу АТ "Веселка" Савченко Вікторії Олександрівні.

Завдання 10.11

Скласти графік погашення зобов'язань за кредитним договором; відобразити операції з виплати відсотків та погашення основної суми боргу за довгостроковим кредитом на рахунках бухгалтерського обліку до 31.12 наступного року.

Дані для виконання завдання

1 червня 20__ року підприємству "Фредерік" надано кредит банку в розмірі 1 600 000 грн строком на три роки під 27 % річних. Умовами кредитного договору передбачено, що заборгованість підприємства за основною сумою боргу погашається щорічно, частками, одночасно зі сплатою відсотків за кредит. Період нарахування відсотків – один раз в квартал під час складання квартальної фінансової звітності.

Завдання 10.12

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку підприємства протягом терміну дії кредитного договору; визначити суми за господарськими операціями; вказати первинні документи, що складаються при здійсненні господарської операції. Завдання виконати в табл. 53.

Дані для виконання завдання

1 квітня 2015 року підприємство отримало кредит в АКБ "Грант" на фінансування будівництва об'єкта основних засобів в сумі 800 000 грн під 35 % річних. Дата повернення кредиту 1 квітня 2018 року. Відсотки сплачуються щорічно 1 квітня.

Господарські операції підприємства наведено в табл. 54.

Таблица 53

Господарські операції з отримання та використання кредиту

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2	3
1	Зараховано довгостроковий кредит на поточний рахунок підприємства (01.04.2015 р.)	800 000
2	Нараховані відсотки за банківським кредитом в перший рік використання (01.04.2016 р.)	?
	Списано суму відсотків на результати діяльності	?
	Сплачено відсотки за кредит	?

1	2	3
3	Нараховані відсотки за банківським кредитом за другий рік використання (01.04.2017 р.)	?
	Списано суму відсотків на результати діяльності	?
	Сплачено відсотки за кредит	?
4	Довгострокові зобов'язання щодо основної суми кредиту переведено до складу поточних зобов'язань	?
5	Нараховані відсотки за банківським кредитом за третій рік використання (01.04.2018 р.)	?
	Списано суму відсотків на результати діяльності	?
	Сплачено відсотки за кредит	?
	Повернено суму основного боргу за кредитом	800 000

Таблиця 54

Журнал господарських операцій

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1				
2				
3				

Завдання 10.13

Відобразити в бухгалтерському обліку операції з нарахування та виплати дивідендів на користь юридичних та фізичних осіб; проаналізувати відмінності обліку розрахунків із фізичними особами (табл. 56) та юридичними особами (табл. 55).

Таблиця 55

Відображення в обліку нарахування та виплати дивідендів на користь юридичних осіб

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн
1	Нараховані дивіденди юридичній особі	10 000
2	Перераховано в бюджет авансовий внесок з податку на прибуток	2 500
3	Перераховані дивіденди юридичній особі – учаснику підприємства	10 000

**Відображення в обліку нарахування та виплати дивідендів
на користь фізичних осіб**

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн
1	Нараховані дивіденди фізичним особам – учасникам підприємства	10 000
2	Перераховано в бюджет авансовий внесок із податку на прибуток	2 500
3	Утримано податок з доходу фізичних осіб	1 500
4	Перераховано з поточного рахунку в бюджет податок із доходу фізичних осіб	1 500
5	Виплачено дивіденди фізичній особі – учаснику підприємства з каси підприємства	8 500

За даними, наданим у завданні, визначити суми фактичної заробітної плати робочих відрядників, розрахувати суми утримань і виплаченої заробітної плати. Зробити операції за рахунками бухгалтерського обліку (завдання 10.14 та 10.15).

Завдання 10.14

Робітник Петров Ю. В. токар 5 розряду виготовив за місяць 500 деталей при нормі 350 деталей, згідно з рапортом про вироблення. Розцінка за одну деталь у межах норми становить 9,30 грн, понад норми – 10,10 грн.

Завдання 10.15

Токар 4 розряди Ісаєнко Є. А. виточив 2 565 болтів М-18 і 1 692 болта М-24 згідно з рапортом про вироблення. Розцінка за болт М-18 склала 1,324 грн, за болт М-24 склала 1,392 грн. Робітник платить аліменти на 2 дітей.

На підставі даних розрахувати погодинну заробітну плату. Визначити суми утримань із заробітної плати і її виплати. Зробити відрахування на суму заробітної плати і компенсацію за невикористану відпустку. Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку (завдання 10.16 та 10.17).

Завдання 10.16

Робочий слюсар 5 розряду Сергієнко К. В. відробив за місяць 192 години, відповідно до картки обліку робочого часу, годинна тарифна ставка цього розряду склала 17,8 грн. Наказом по підприємстві йому встановлена премія в розмірі 10 %.

Завдання 10.17

На підставі вихідних даних нарахувати заробітну плату за встановленими окладами. Визначити суму оподаткованого доходу за місяць, розрахувати суми утримань із нього й відбити операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Провідному бухгалтерові підприємства Нікуліній В. А. у листопаді місяці нарахована заробітна плата за відпрацьований час, згідно з даними табельного обліку в сумі 6 200 грн, допомога з тимчасової втрати працездатності на підставі лікарняного аркуша в розмірі 800 грн і 550 грн премії за виробничі результати.

Завдання 10.18

Скласти утримування господарських операцій за наведеними кореспонденціями рахунків. Вказати первинні документи.

1-й варіант

1. Д-т 23	К-т 661	6. Д-т 93	К-т 661
2. Д-т 91	К-т 661	7. Д-т 949	К-т 661
3. Д-т 92	К-т 661	8. Д-т 471	К-т 661
4. Д-т 378	К-т 661	9. Д-т 93	К-т 651
5. Д-т 24	К-т 661	10. Д-т 91	К-т 651

2-й варіант

1. Д-т 661	К-т 662	6. Д-т 661	К-т 685
2. Д-т 661	К-т 375	7. Д-т 152	К-т 661
3. Д-т 661	К-т 651	8. Д-т 661	К-т 311
4. Д-т 661	К-т 641	9. Д-т 661	К-т 701
5. Д-т 661	К-т 24	10. Д-т 473	К-т 661

Завдання 10.19

На підставі вихідних даних відбити на рахунках бухгалтерського обліку операції по обліку розрахунків із працівниками підприємства з оплати праці. Скласти шахову оборотну відомість за синтетичними рахунками і оборотну відомість за рахунками синтетичного обліку.

Дані для виконання завдання

Залишок коштів на поточному рахунку – 52 300 грн.

Залишок за рахунком 471 "Забезпечення виплат відпусток" – 5 520 грн.

Залишок за рахунком 661 "Розрахунки по заробітній платі" – 8 100 грн.

Залишок за рахунком 641 "Розрахунки по податках" – 14 900 грн.

Залишок за рахунком 401 "Статутний капітал" – 45 700 грн.

Залишок за рахунком 375 "Розрахунки з відшкодування заподіяних збитків" – 21 920 грн.

Таблиця 57

Господарські операції за місяць

№ п/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн
1	2	3
1	З поточного рахунка в касу надійшли гроші на виплату заробітної плати й відпускних	44 360
2	З каси видані заробітна плата й відпускні	42 800
3	Депоновано неoderжану в термін заробітну плату	?
4	Повернута в банк депонована заробітна плата	?
5	Нараховано заробітну плату:	15 300
	а) працівникам основного виробництва	8 500
	б) загальновиробничому персоналу	19 000
	в) управлінському персоналу	1 560
6	Нарахована робітником оплата чергової відпустки	3 200
7	Утримано податок з доходу фізичної особи	7 850
8	Зроблено нарахування ЄСВ на заробітну плату (ФОП):	4 800
	а) працівникам основного виробництва	3 200
	б) загальновиробничому персоналу	3 900
	в) управлінському персоналу	510
	г) за виправлення браку	930

1	2	3
9	Утримано суму відшкодування матеріального збитку	2 000
10	Зроблено утримання із заробітної плати ЄСВ	1 150
11	Перераховано внесок у Пенсійний фонд	1 150

Завдання 10.20

На підставі даних визначити розмір відпускних, середньоденну заробітну плату працівника. Нарахувати грошову компенсацію за невикористані дні відпустки. Відбити бухгалтерське проведення.

Дані для виконання завдання

Касир Іванова О. В. працює на підприємстві ВАТ "Омега" з 12 травня 2016 року згідно з наказом про прийом на роботу. 10 лютого 2017 року звільнилася з підприємства у зв'язку з переходом на іншу роботу. Розрахунок середньої заробітної плати здійснити на підставі даних про заробітну плату за 12 попередній відпустці місяців. Фактична заробітна плата за червень-січень склала 40 300 грн. Тривалість щорічної відпустки на підприємстві – 30 днів (календарних).

Тема 11. Облік витрат діяльності підприємства

Методичні рекомендації

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначає П(С)БУ16 [12].

Мета завдання – усвідомити основні принципи нарахування фактичної собівартості, облік витрат на виробництво й питання за розподілом загальновиробничих видатків на промисловому підприємстві.

Завдання 11.1

На підставі даних визначити собівартість готової продукції.

На 1 березня 20__ року залишок незавершеного виробництва склав 8 600 грн. За березень місяць відбулися господарські операції, що подано в табл. 58.

Реєстраційний журнал господарських операцій

№ п/п	Утримування операцій	Д-т	К-т	Сума, грн
1	Відпущені зі складу на виробництво: матеріали			10 800
	запасні частини			800
	паливо			1 400
2	Нараховано зарплату виробничому персоналу			17 500
3	Зроблено відрахування на соціальні заходи			630
4	З виробництва (цеху М-1) на склад передані (оприбутковані) зекономлені матеріали в сумі			730
5	Оприбутковані на склад МШП виготовлені власними силами підприємства			1 200
6	Оприбуткована на склад готова продукція за фактичною виробничою собівартістю			?

Визначити собівартість готової продукції із врахуванням того, що незавершене виробництво на кінець місяця склало 7 650 грн.

Завдання 11.2

На підприємстві базою розподілу загальновиробничих видатків є обсяг діяльності (виробництво). Нормальна виробнича потужність за планом склала 16 000 шт. за місяць, фактичний обсяг виробництва – 15 990 шт. Загальновиробничі видатки в разі нормальної виробничої потужності за планом склали 520 000 грн, фактичні – 546 623 грн. Величина умовно-постійних загальновиробничих видатків склала 99 294 грн.

Потрібно:

1. Визначити величину загальновиробничих видатків за планом і фактично, що припадає на обсяг виробництва.
2. Розподілити фактичні постійно-розподілені й постійні-нерозподілені видатки.
3. На видатки яких бухгалтерських рахунків їх варто віднести й скласти бухгалтерські проведення.

Вихідні дані для виконання завдання

№ п/п	Показники	Варіанти					
		1	2	3	4	5	6
1	Нормальна виробнича потужність за планом, шт.	16 000	15 358	14 108	16 200	169 300	184 300
2	Фактичний обсяг виробництва, шт.	15 990	15 365	12 547	16 100	150 561	184 379
3	Загальновиробничі витрати при нормальній виробничій потужності, грн	520 000	600 416	511 250	545 000	573 500	680 500
4	Фактичні загально-виробничі витрати, грн	546 623	590 936	507 302	574 100	568 762	691 240
5	Умовно-постійні загально-виробничі витрати, грн	99 294	92 350	110 399	91 213	118 478	98 200

Тема 12. Облік доходів та фінансових результатів**Методичні рекомендації**

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи і фінансові результати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності регламентуються: НПБО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", ПБО 15 "Дохід" та ПБО 16 "Витрати".

Найбільш важливими принципами, яких повинні дотримуватись підприємства, для обліку доходів та витрат є: нарахування та відповідності доходів та витрат.

Для накопичення інформації про доходи та витрати підприємства Планом рахунків передбачені окремі класи рахунків.

Клас 7 "Доходи і результати діяльності" – призначений для узагальнення інформації про доходи і результати діяльності підприємства. Рахунки з номера з 70 по 78 – це рахунки доходів. Рахунок 79 призначений для узагальнення інформації про результати діяльності підприємства. Рахунки цього класу є пасивними (крім рахунку 79 "Фінансові результати" та субрахунку 704 "Вирахування з доходу").

Згідно з Інструкцією до застосування Плану рахунків всі підприємства зобов'язані вести рахунки цього класу.

Завдання 12.1

На підставі даних, наданих у завданні, відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку і визначити фінансовий результат від реалізації. Вказати первинні документи.

Дані для виконання завдання

Завдання 1

Підприємство відвантажило алюмінієвий профіль покупцеві на суму 240 000 грн, у т. ч. ПДВ на умовах наступної оплати. Первісна вартість алюмінію склала 178 000 грн.

Завдання 2

Підприємство "Южкабель" реалізувало сталь електротехнічну (динамную) Ст. 2212 х/к 0,5 х 130 на суму 84 000 грн, у т. ч. ПДВ. Первісна вартість стали склала 54 000 грн. Порядок розрахунків, установлений за договором поставок – передоплата.

Завдання 12.2

На підставі даних у реєстраційному журналі записати бухгалтерські проведення, розрахувати за операціями відповідні суми. Скласти шахову оборотну відомість, рознести суми господарських операцій за рахунками бухгалтерського обліку. Скласти оборотну відомість за синтетичними рахунками.

Дані для виконання завдання

Залишок коштів на поточному рахунку – 344 000 грн.

Залишок за рахунком 20 "Виробничі запаси" – 40 150 грн.

Залишок за рахунком 26 "Готова продукція" – 100 200 грн.

Залишок за рахунком 301 "Каса в національній валюті" – 16 300 грн.

Залишок за рахунком 661 "Розрахунки по заробітній платі" – 15 320 грн.

Залишок за рахунком 65 "Розрахунки по страхуванню" – 140 150 грн.

Залишок за рахунком 361 "Розрахунки з вітчизняними покупцями" – 201 600 грн.

Залишок за рахунком 64 "Розрахунки за податками і платежами" – 138 406 грн.

Залишок за рахунком 601 "Короткострокові кредити банків" – 243 000 грн.

Залишок за рахунком 631 "Розрахунки з постачальниками й підрядниками" – 165 374 грн.

Таблиця 60

Реєстраційний журнал господарських операцій

№ п/п	Господарські операції	Сума, грн
1	2	3
1	Отримано за чеком № 15348 з поточного рахунка в касу	10 720
2	Видана з каси заробітна плата робітникам та службовцям	10 400
3	Перераховані з поточного рахунка податки й внески у фонд соціального страхування	5 340
4	Перераховано з поточного рахунка в погашення отриманого короткострокового кредиту	6 500
5	Надійшли гроші на поточний рахунок від покупця	23 840
6	Акцептовані (прийняті до оплати) рахунку "Харківенерго" за енергію на адміністративні видатки	3 780
7	Відпущена в основне виробництво сталь х/к	32 500
8	Видано гроші з каси на господарські потреби: менеджерів Нікітіну В. С.	900
	завгоспові Степанову А. В.	1 100
9	Підзвітними особами представлені авансові звіти: менеджером Нікітіним В. С. про виробничі відрядні видатки	1 320
	завгоспом Степановим А. В. про придбання МШП	1 100
10	Відшкодовано перевитрату грошових коштів з каси підзвітною особою Нікітіним В. С.	420
11	Нараховано заробітну плату робітником за навантаження продукції, призначеної для реалізації	3 600
12	Зроблено відрахування ЄСВ на заробітну плату робочих вантажників	?
13	Відвантажено готову продукцію покупцям за продажною вартістю	186 000

1	2	3
14	Нараховано суму податкового зобов'язання по ПДВ	?
15	Списується виробнича собівартість реалізованої продукції	100 200
16	Списується на фінансовий результат виробнича собівартість реалізованої продукції	?
17	Списуються на фінансові результати адміністративні видатки	5 100
18	Списуються на фінансові результати видатки зі збуту	4 896
19	Списується на фінансовий результат чистий дохід	?
20	Зараховані на поточний рахунок кошти від покупця	?
21	Визначити суму податку на прибуток	?
22	Списуються на фінансові результати видатки з податку на прибуток	?
23	Фінансовий результат списується на рахунок "Прибуток нерозподілена"	?
24	Перерахована з поточного рахунка сума ПДВ, що підлягає сплаті в бюджет	?
25	Перерахована з поточного рахунка сума нарахованого податку на прибуток	?

Тема 15. Фінансова звітність

Методичні рекомендації

Методологічні засади складання фінансової звітності приватних підприємств регламентовано НП(с)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", яке визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.

Бухгалтерська (фінансова) звітність – звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів.

Фінансова звітність складається з:

балансу (звіту про фінансовий стан) – звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал; звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) – звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід;

звіту про власний капітал – звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду;

звіту про рух грошових коштів – звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності;

приміток до фінансової звітності – сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансової звітності, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності.

Завдання 15.1

На підставі наведених нижче даних указати форми фінансової звітності, де відображається довгострокова дебіторська заборгованість за результатами господарських операцій ПП "Обрій".

Дані для виконання завдання

1. Розшифрування субрахунків рахунку 18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи".

Таблиця 61

Залишки на субрахунках рахунку 18 "Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи"

№ п/п	Назва субрахунку	Сума, грн
181	Заборгованість за майно, передане у фінансову оренду	1 400
182	Довгострокові векселі отримані	5 400
183	Інша дебіторська заборгованість	1 300
Усього		8 100

2. Господарські операції, які були здійснені протягом звітного періоду.

Таблиця 62

Господарські операції за звітний період

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
			Д-т	К-т
1	2	3	4	5
1	Отримано кошти за майно, яке викуплено з фінансової оренди	700,00		

1	2	3	4	5
2	Видано працівнику підприємства позику на 2 роки	1 200,00		
3	Повернено позику в касу підприємства	300,00		
4	Отримано кошти в погашення довгострокового векселя виданого ТОВ "ABC"	5 400,00		
5	Нараховано компенсацію вартості основних засобів переданих у фінансову оренду	200,00		
6	Списано на витрати довгострокову дебіторську заборгованість, по якій не надійшла оплата	400,00		

Завдання 15.2

1. Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.
2. Визначити необхідні суми, а також балансову вартість інвестицій на кінець року на підставі наведеного реєстру господарських операцій ТОВ "Вікторія".
3. Вказати форму фінансової звітності, у якій буде відображено результат наведених нижче операцій.

Вихідні дані для виконання завдання

ТОВ "Вікторія" придбало частку (30 %) власного капіталу ВАТ "Мрія", сплативши 360 000 грн з поточного рахунку.

ТОВ "Вікторія" планує відобразити інвестиції в асоційоване підприємство за методом участі в капіталі.

Чистий прибуток ВАТ "Мрія" за рік становить 500 000 грн, сума нарахованих дивідендів – 110 000 грн.

Таблиця 63

Господарські операції за звітний період ТОВ "Вікторія"

№ п/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
			Д-т	К-т
1	2	3	4	5
1	Відображено балансову вартість інвестицій у ВАТ "Мрія"	?		
2	Відображено дохід від інвестицій у ВАТ "Мрія", визначений від суми чистого прибутку	?		

1	2	3	4	5
3	Відображено частку інвестора в дивідендах	?		
4	Збільшено додатковий капітал	?		

Завдання 15.3

На підставі наведених нижче даних скласти баланс ВАТ "Аргонафт".

Вихідні дані для виконання завдання

Таблиця 64

**Залишки за синтетичними рахунками на початок звітного періоду
ВАТ "Аргонафт"**

№ п/п	Статті балансу	Сума, грн	№ п/п	Статті балансу	Сума, грн
1	Готова продукція	3 400	11	Статутний капітал	43 400
2	Довгострокові кредити банків	10 000	12	Нерозподілений прибуток	200
3	Запасні частини	9 500	13	Основні засоби (первісна вартість)	25 000
4	Знос нематеріальних активів	400	14	Пайовий капітал	500
5	Знос основних засобів	5 000	15	Поточна дебіторська заборгованість	3 400
6	Додатковий капітал	300	16	Поточний рахунок	10 100
7	Каса в нац. валюті	2 800	17	Розрахунки з бюджетом	550
8	Короткострокові кредити банків	3 000	18	Розрахунки з оплати праці	4 500
9	Незавершене виробництво	6 200	19	Розрахунки з учасниками	600
10	Нематеріальні активи (первісна вартість)	840	20	Розрахунки зі страхування	350

Завдання 15.4

Згідно з даними наведеними нижче заповнити "Звіт про фінансові результати" за формою № 2 ТОВ "Спрут", яке займається виробничою діяльністю.

Таблиця 65

Вихідні дані ТОВ "Спрут" для заповнення форми № 2

№ п/п	Показники	За звітний період			
		Разом	у тому числі		
			виробництво	збут	управління
1	заробітна плата робітників	12 000	12 000	–	–
	персоналу управління цехами	2 500	2 500	–	–
	персоналу управління підприємством	6 500	–	2 400	4 100
2	Нарахування на заробітну плату робітникам	4 500	4 500	–	–
	персоналу управління цехами	938	938	–	–
	персоналу управління підприємством	2 438	–	900	1 538
3	Собівартість витрачених матеріалів	38 700	33 000	4 200	1 500
4	Амортизація основних засобів	3 382	2 362	300	720
5	Витрати на оренду основних засобів	800	–	–	800
6	Витрати на банківський кредит	4 542	–	–	–
7	Витрати на рекламу	3 200	–	3 200	–
8	Витрати на транспортування продукції покупцеві	900	–	900	–
9	Разом	75 858	55 300	11 900	8 658
10	Вартість реалізованої продукції (у т. ч. ПДВ)	120 000	–	–	–

4. На підставі наведених у табл. 66 даних скласти форму № 2 "Звіт про фінансові результати" ТОВ "Марс".

Вихідні дані для виконання завдання

Таблиця 66

Оборотна відомість за синтетичними рахунками ТОВ "Марс" за звітний період

№ п/п	Шифр рахунку/ субрахунку	Сальдо на початок звітного періоду		Обороти за звітний період		Сальдо на кінець звітного періоду	
		Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
1	10	7 000	–	–	–	7 000	–
2	131	–	136	–	60,3	–	196,30
3	20	531	–	732	720	543	–
4	23	80	–	1 378,43	1 434,43	24	–
5	26	387,50	–	1 434,43	1 791,55	30,38	–
6	301	10	–	815	809	16	–
7	311	980	–	3 934	2 532,29	2 381,71	–
8	313	–	–	580	216	364	–
9	36	–	–	3 784	3 400	384	–
10	372	59	–	65	102	22	–
11	375	50	–	–	30	20	–
12	377	90	–	–	50	40	–
13	40	–	7 281,9	–	–	–	7 281,90
14	44	–	270	–	474,75	–	744,75
15	60	–	–	–	400	–	400
16	63	–	300	876	864	–	288
17	641	–	250	430	895,10	–	715,10
18	644	–	–	–	36	–	36
19	651	–	211,2	211,20	308,88	–	308,88
20	652	–	25,6	43,78	36,71	–	18,53
21	653	–	12,8	12,80	18,45	–	18,45
22	661	–	640	801,91	935,91	–	774
23	662	–	20	20	–	–	–
24	685	–	40	32,69	35,87	–	43,18
25	701	–	–	3784	3784	–	–
26	791	–	–	3 153,33	3 153,33	–	–
27	901	–	–	1 791,55	1 791,55	–	–
28	92	–	–	728,75	728,75	–	–
29	981	–	–	158,25	158,25	–	–
Усього		9 187,5	9 187,5	24 767,12	24 767,12	10 825,09	10 825,09

Рекомендована література

Основна

1. Бухгалтерський учет : учеб. пособ. / под. общей ред. канд. экон. наук, доцента П. С. Тютюнника. – Харьков : Изд. ХНЭУ, 2013. – 428 с.
2. Бухгалтерський облік в Україні. Від теорії до практики : у 2 т. за ред. А. М. Коваленко. – Дніпропетровськ : ВКК "Баланс-Клуб", 2010. – Т. 1. – 656 с.
3. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищ. навч. закл. / за заг. ред. Ф. Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир : ПП "Рута", 2009. – 912 с.
4. Вещунова Н. Л. Основы бухгалтерского учета : учебн. пособ. / Н. Л. Вещунова, Н. В. Неелова. – 6 изд. – Ростов-на-Дону : ФЕНИКС, 2009. – 112 с.
5. Жадько К. С. Бухгалтерський облік у схемах і таблицях : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / К. С. Жадько, В. В. Семенюта, Л. Ш. Олійник ; Дніпропетровська державна фінансова академія. – Київ : Центр учбової літератури, 2008. – 112 с.
6. Загородній А. Г. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики : підручник / А. Г. Загородній, Г. О. Партин, Л. М. Пилипенко. – 2-ге вид., перер. і доп. – Київ : Знання, 2009. – 422 с.
7. Косміна Р. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік : навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / Р. М. Косміна ; за ред. Ю. Д. Чацкіс. – Київ : Вища школа, 2008. – 255 с.
8. Писаревська Т. А. Інформаційні системи обліку та аудиту [Текст] : навч. посіб. / Т. А. Писаревська. – Київ : КНЕУ, 2004. – 369 с.
9. План счетов бухгалтерского учета активов, капитала, обязательств и хозяйственных операций предприятий и организаций // Все о бухгалтерском учете. – 2015 – № 79. – С. 2–9.
10. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514–VI. V // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 50–51. – Ст. 381.
11. Терещенко Л. О. Інформаційні системи і технології в обліку [Текст] : навч. посіб. / Л. О. Терещенко. - Київ : КНЕУ, 2005. – 187 с.
12. Шквір В. Д. Інформаційні системи і технології в обліку [Текст] : практикум / В. Д. Шквір, А. Г. Загородній, О. С. Височан. – Київ : Знання, 2006. – 429 с.

Додаткова

13. Білуха Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку / Ф. Ф. Білуха. – Житомир : ЖІТІ, 2011. – 692 с.

14. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підручник для студентів вузів / Ф. Ф. Бутинець. – 2-е вид., доп. і перероб. – Житомир : ЖІТІ, 2013. – 640 с.

15. Васюта-Беркут О. І. Теорія бухгалтерського обліку : навч. посіб. / О. І. Васюта, Г. Ф. Шепітко, Н. О. Ромашевська ; за ред. В. Б. Загожая. – Київ : МАУП, 2011. – 176 с.

16. Грабова Н. Н. Бухгалтерский учет в производственных и торговых предприятиях / Н. Н. Грабова, В. Н. Добровский. – Киев : А.С.К., 2011. – 624 с.

17. Завгородний В. П. Бухгалтерський учет в Украине : учеб. пособ. для студентов вузов / В. П. Завгородний. – 5 изд., доп. и перераб. – Киев : Издательство А.С.К., 2013. – 847 с.

18. Кужельний М. В. Організація обліку : підручник / М. В. Кужельний, С. О. Левицька. – Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.

19. Кузнецова С. А. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : навч. посіб. / С. А. Кузнецова ; Таврійський державний агротехнологічний ун-т. – Мелітополь : Вид. будинок ММД, 2008. – 230 с.

20. Лень В. С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика : навч. посіб. / В. С. Лень, В. В. Гливенко. – Київ : Центр навчальної літератури, 2008. – 608 с.

21. Максимова В. Ф. Бухгалтерський облік : підручник для студ. ВНЗ спеціальності 6.050100 "Облік і аудит" / В. Ф. Максимова. – Одеса : ОНЕУ, 2012. – 670 с.

22. Маляревский Ю. Д. Финансовый учет : учебно-метод. пособ. для самостоятельного изучения дисциплины / Ю. Д. Маляревский, П. С. Тютюнник. – Харьков : ИД "ИНЖЭК", 2013. – 288 с.

23. Мякота В. Собівартість продукції: від випуску до реалізації / В. Мякота. – Харків : Фактор, 2012. – 264 с.

24. Облікова політика : навч. посіб. / В. М. Савченко, О. В. Пальчук, Л. В. Саловська та ін. ; за ред. Г. М. Давидова. – Київ : Знання, 2010. – 479 с.

25. Озеран В. О. Бухгалтерський облік споживчій кооперації : навч. посіб. для студ. спец. "Облік і аудит" вищ. навч. закладів / В. О. Озеран, П. О. Куцик, М. Волошина, І. М. Бабин, Л. Р. Бондар ; Львівська комерційна академія / за ред. В. О. Озеран. – Львів : Вид-во Львівської комерційної академії, 2008. – 660 с.

26. Онищенко Т. Альбом бухгалтерських проводок / Т. Онищенко, В. Мякота. – 8-е вид., перероб. і допов. – Харків : Фактор, 2011. – 304 с.

27. Пальчук О. В. Маркетинг і бухгалтерський облік маркетингової діяльності : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / О. В. Пальчук, В. М. Савченко, Н. М. Тошина ; Кіровоградський ін-т регіонального управління та економіки. – Кіровоград : Поліум, 2008. – 228 с.

28. Рассулова Н. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Н. В. Рассулова, І. О. Лукашова, Е. С. Гейер та ін. ; Донецький національний ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. – Донецьк : [ДонНУЕТ], 2008. – 193 с.

29. Рогозян Л. Є. Ревізія і контроль : навч. посібн. / Л. Є. Рогозян, В. В. Вахлакова. – Алчевськ : ДонДТУ, 2008. – 209 с.

30. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / І. Б. Садовська, Т. Б. Божидарнік, К. Є. Нагірська. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 688 с.

31. Серикова Т. Н. Бухгалтерський учет : учебн. пособ. для самост. изуч. дисц. / Т. Н. Серикова, В. Д. Поникаров. – Харьков : ИД "ИНЖЕК", 2013. – 168 с.

32. Сук Л. К. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : Знання, 2008. – 507 с.

33. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України : підручник / Н. М. Ткаченко. – 5-те вид., допов. і перероб. – Київ : А.С.К., 2013. – 784 с.

34. Тютюнник П. С. Фінансова звітність : навч. посіб. / П. С. Тютюнник, Ю. Д. Маляревський. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2012. – 256 с.

Інформаційні ресурси

35. Бухгалтерський форум "Бухгалтерський облік". – Режим доступу : <http://www.buhoblik.org.ua/uchet.html>.

36. Видавничо-консалтинговий клуб "Баланс". – Режим доступу : <http://balance.ua>.

37. Журнал "Аудитор". – Режим доступу : http://n-auditor.com.ua/uk/component/na_archive/316?view=material.

38. Інкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торговельної палати [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/988_007.

39. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств

і організацій : інструкція Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

40. Інтерактивна бухгалтерія. Бухгалтерський сервіс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.interbuh.com.ua>.

41. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : наказ Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 року № 433 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=293536.

42. Облік виплат з тимчасової непрацездатності. Консалтингова компанія "Дінай" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dinai.com/consultations/53>.

43. Облік та нарахування заробітної плати на підприємстві [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://accounting-ukraine.kiev.ua/poslugi/oblik_narahuvannya_zarobitnoyi_plati_zarplati.htm#priklad_zarobitnoi_plati_rozrahunok.

44. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджені наказом Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

45. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України № 2464-VI від 8 липня 2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 2–3. – Ст. 11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17/page5>.

46. Порядок обчислення середньої заробітної плати № 100 від 08.02.1995 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/100>.

47. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

48. Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням : постанова Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 р. № 1266 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1266>.

Зміст

Вступ.....	3
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку	5
Змістовий модуль 2. Бухгалтерський облік активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємства	39
Рекомендована література.....	91
Основна	91
Додаткова	92
Інформаційні ресурси	93

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів
спеціальності 051 "Економіка"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Махота** Алла Валентинівна
Тирінов Андрій Вікторович
Литвиненко Аліна Олександрівна та ін.

Відповідальний за видання *А. А. Пилипенко*

Редактор *О. В. Анацька*

Коректор *О. В. Анацька*

План 2017 р. Поз. № 226 ЕВ. Обсяг 96 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*